

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om statsandelar till kommunerna och lagstiftning som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Förslaget utgör en del av den reform av systemet med statsandelar till kommunerna som samtidigt genomförs också inom undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården. Propositionen innehåller ett förslag till lag om statsandelar till kommunerna som till vissa delar skall vara en allmän lag för det kommunala statsandelssystemet. Propositionen innehåller också förslag till ändringar i kommunallagen och lagen om kommunala arbetsmarknadsverket. Dessutom innehåller propositionen ett förslag till lag om bärkraftsklassificering av kommunerna för 1993 och förslag till hänvisningsstadganden i de elva lagar till vilka det i stadgandena om statsandelsgrunderna hänvisas till stadgandena om den allmänna statsandelen.

Lagen om statsandel till kommunerna skall stadga om kalkylbaserade statsandelar för driftskostnaderna eller om fastställande och justering årligen av de genomsnittliga belopp som skall ligga till grund för dem samt om att fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna skall bibehållas oförändrad. Statsandelarna för driftskostnaderna skall beviljas kommunen.

Fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna skall som en helhet taget på riksplanet bibehållas på 1992 års nivå. Kostnadsfördelningen skall förbli oförändrad också inom de olika förvaltningsområdena. Att kostnadsfördelningen förblir oförändrad skall följas genom utredningar som vart fjärde år utförs gemensamt av staten och kommunerna.

Lagen om statsandelar till kommunerna skall också reglera hur den allmänna statsandelen, kompletteringen av skatteinkomsterna och understödet enligt prövning bestäms. Den allmänna statsandelen skall utjämna de ekonomiska verkningarna av omläggningen av systemet så att effekten för en enskild kommun får vara en förändring med högst en bärkraftsklass år 2000. Utjämningsposten är kalkylerad. Kompletteringen av skatteinkomsterna graderas enligt befolkningstätheten och andelen skärgård i kommunen. Understödet enligt prövning skall komplettera det övriga statsandelssystemet.

Lagen om statsandel till kommunerna skall också förenhetliga förfarandet vid betalningen av statsandelarna samt förfarandet i övrigt. Statsbidragsmyndigheten skall utan ansökan bevilja den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna för driftshushållningen samt kompletteringen av skatteinkomsterna. Förfarandet skall också förenhetligas i fråga om betalning av utebliven förmån, återbetalning av ogrundad förmån, betalningsskyldighetens upphörande och återbetalning av statsandel. Likaså förenhetligas förfarandena vid sökande av rättelse och ändring samt sanktionsförfarandet och förfarandet när statliga myndigheter lämnas uppgifter.

Avsikten är att reformen skall träda i kraft vid ingången av 1993, samtidigt med den reviderade lagstiftningen om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet och om planeringen av och statsandelen för social- och hälsovården.

INNEHÅLL

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	nala arbetsmarknadsverket	30
1. Propositionens samhälleliga betydelse	3	4. Lag om bärkraftsklassificering av kommunerna 1993	30
2. Nuläget	3	5. Lag om ändring av 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet	31
2.1. Lagstiftningen	3	6. Lag om ändring av 22 § lagen om allmän rättshjälpsverksamhet	31
2.1.1. Lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund	3	7. Lag om ändring av 5 § lagen om lantbruksnämnder	32
2.1.2. Bärkraftsklassificeringen av kommunerna	4	8. Lag om ändring av 7 § lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet	32
2.1.3. Allmänna statsandelar och finansieringsunderstöd	4	9. Lag om ändring av 9 § lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun ...	32
2.1.4. Lagstiftningen om statsandelar för undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården .	4	10. Lag om ändring av 2 § lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna	33
2.2. Ekonomisk betydelse	4	11. Lag om ändring av 24 § lagen om avbytar-service	33
3. Ändamålet med reformen samt skälen till den	5	12. Lag om ändring av 12 § lagen om semesterpenning för småföretagare	33
4. Reformförslaget	6	13. Lag om ändring av 17 § lagen om bostadsbidrag	34
5. Beredningen av ärendet	8	14. Lag om ändring av 13 § lagen om gatuavgift till kommun	34
6. Propositionens verkningar i fråga om organisationen	9	15. Lag om ändring av byggnadslagen	35
7. Propositionens ekonomiska verkningar	10	BILAGA	36
8. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13	2. Lag om ändring av 67 och 71 §§ kommunallagen	36
DETALJMOTIVERING	13	3. Lag om ändring av 11 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket	37
1. Motiveringen till lagförslagen	13	5. Lag om ändring av 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet	38
1.1. Lagen om statsandelar till kommunerna .	13	6. Lag om ändring av 22 § lagen om allmän rättshjälpsverksamhet	38
1.2. Kommunallagen	21	7. Lag om ändring av 5 § lagen om lantbruksnämnder	39
1.3. Lagen om kommunala arbetsmarknadsverket	21	8. Lag om ändring av 7 § lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet	39
1.4. Lag om bärkraftsklassificering av kommunerna 1993	22	9. Lag om ändring av 9 § lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun	40
1.5. Lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet	22	10. Lag om ändring av 2 § lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna	40
1.6. Lagen om allmän rättshjälpsverksamhet .	22	11. Lag om ändring av 24 § lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	41
1.7. Lagen om lantbruksnämnder	22	12. Lag om ändring av 12 § lagen om semesterpenning för småföretagare	41
1.8. Lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet	22	13. Lag om ändring av 17 § lagen om bostadsbidrag	42
1.9. Lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun	22	14. Lag om ändring av 13 § lagen om gatuavgift till kommun	42
1.10. Lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna	22	15. Lag om ändring av byggnadslagen	43
1.11. Lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	22		
1.12. Lagen om semesterpenning för småföretagare	22		
1.13. Lagen om bostadsbidrag	22		
1.14. Lagen om gatuavgift till kommun	22		
1.15. Byggnadslagen	22		
2. Ikraftträdande	22		
LAGTEXTER			
1. Lag om statsandelar till kommunerna	23		
2. Lag om ändring av 67 och 71 §§ kommunallagen	29		
3. Lag om ändring av 11 § lagen om kommu-			

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens samhälleliga betydelse

Systemet med statsandelar till kommunerna har uppkommit under olika tider. Systemet har reviderats genom delreformer. Trots reformerna är systemet med statsandelar och statsunderstöd till kommunerna fortfarande komplicerat och arbetsdrygt i förvaltningshänseende. Grunderna för statsandelarna och förfaringsätten avviker delvis i onödan från varandra. Det gällande systemet för statsandelar och statsunderstöd betonar inte tillräckligt kommunernas självstyre och eget ansvar. Största delen av statsandelarna och statsunderstöden är genom någon lag bunden vid en särskild uppgift. I lagar och föreskrifter på lägre nivå som har meddelats med stöd av dem bestäms i detalj hur uppgifterna skall skötas. Detta kringskar kommunernas möjligheter att välja alternativa verksamhetssätt och ordna verksamheten så att den bäst lämpar sig för de lokala förhållandena och behoven.

Det faktum att statsandelarna och statsunderstöden är uppgifts- och kostnadsbaserade förutsätter dessutom att kommunernas verksamhet och ekonomi styrs och kontrolleras i detalj. Avsikten med den statliga kontrollen är huvudsakligen att följa att målen för samhällets service nås och att säkerställa att det statsstöd som har beviljats för ett visst ändamål har använts för det och att de kostnader som statsstödet beviljas för är nödvändiga. Detta betyder att statsandelssystemet är administrativt tungrott.

Också vid delreformerna har det främsta målet för revideringen av systemet med statsandelar och statsunderstöd varit att förenhetliga och förenkla grunderna för de olika statsandelarna och statsunderstöden. Ett annat mål har varit att samla de olika statsandelarna i större helheter. Då statsandelssystemet läggs om skall målet framför allt vara att stärka den kommunala självstyrelsen och öka kommunernas kostnadsansvar.

Syftet med propositionen är att minska de ovan nämnda missförhållandena genom att förenkla och förenhetliga statsandelssystemet. Propositionen går dessutom ut på att lätta på styrnings- och kontrollrelationen staten och kommunerna emellan.

Propositionen syftar till att förbättra grun-

derna för det statliga stödet och förfarandena så att det föreslagna systemet med statsandelar till kommunerna skall

- sporra till kostnadsmedveten verksamhet,
- öka kommunernas behörighet och eliminera onödigt styrning från de statliga myndigheternas sida,
- betona vikten av ekonomi och resultat,
- utjämna skillnader i kommunernas ekonomiska ställning,
- vara enkelt och klart,
- fungera snabbt och smidigt,
- bygga på minsta möjliga dokumentproduktion och administrativa arbete samt
- vara sådant att verkningarna kan behärras och förutses.

2. Nuläget

2.1. Lagstiftningen

2.1.1. *Lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund*

Systemet med statsandelar till kommunerna har uppkommit steg för steg. Statsandelar har anvisats för olika uppgifter var för sig. Av denna anledning har systemet blivit mycket invecklat och svåröverskådligt. Förfarandena och de materiella stadgandena är också mycket olika beroende på vilken uppgift det är fråga om. Målet för utvecklandet av systemet har därför varit att förenhetliga det och att förfarandena när statsandelar och statsunderstöd söks och beviljas skall göras klarare.

Detta ansågs i fråga om de materiella grunderna för beviljandet förutsätta att statens stöd till kommunerna i regel delas ut med tillämpning av skalor baserade på bärkraftsklassificeringen. Dessutom ansågs det nödvändigt att om möjligt minska antalet statsandelar och statsunderstöd, bland annat genom att samman slå dem på lämpligt sätt. I syfte att förbättra de formella ramarna för systemet och dess funktionsduglighet stiftades lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/1973, den nuvarande statsandelslagen). I lagen utfärdades enhetliga grundläggande stadganden bland annat om förfarandena när statsandel söks, beviljas och betalas samt om tidtabellerna. Lagen har dock

inte fått det tillämpningsområde som avsågs. Såväl inom undervisningsverksamhet som social- och hälsovården har många undantag gjorts senare, och genom lagen nåddes sålunda inte enhetlighetsmålet.

2.1.2. Bärkraftsklassificeringen av kommunerna

Bärkraftsklassificeringen av kommunerna utgör en viktig del av statsandelssystemet i Finland. Kommunerna är indelade i 10 klasser på basis av sin ekonomiska bärkraft. Bärkraftsklassificeringen regleras i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85). Vid bedömningen av en kommuns ekonomiska bärkraft är det per invånare beräknade skattöret den mest vägande faktorn. Dessutom beaktas den belastning som driftsutgifterna för hälsovården, socialväsendet och kulturväsendet innebär för kommunens ekonomi samt exceptionell belastning som föranleds av skärgård i kommunen, tätortsstruktur, spridd bosättning, produktion och bekostande av regional service, tvåspråkighet eller någon därmed jämförbar lokal faktor. Andra faktorer som beaktas vid bärkraftsklassificeringen är långvarig och svår arbetslöshet som belastat kommunens ekonomi samt en förändring i kommunens befolkningsstruktur eller i utvecklingen av kommunens näringsliv. Också kommunens finansiella ställning kan beaktas om den är mycket avvikande.

2.1.3. Allmänna statsandelar och finansieringsunderstöd

Vid ingången av 1989 trädde lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1273/88) i kraft. Den allmänna statsandelen omfattar därefter 11 sådana statsandelar, statsunderstöd eller ersättningar av mindre ekonomisk betydelse som tidigare beviljades separat. Genom nämnda lag gjordes också de tidigare temporära stadgandena om allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna permanenta. Allmänna finansieringsunderstöd är komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning.

En kommun beviljas i allmän statsandel ett fast belopp per invånare, graderat enligt kommunens bärkraftsklass. Statsandelen höjs om kommunen är tvåspråkig eller om invånaran-

talet har gått ned. Det genomsnittliga beloppet för statsandelen justeras årligen för att motsvara förändringarna i de funktioner som den allmänna statsandelen omfattar samt i kommunernas löneutgifter och den allmänna prisnivån.

En kommun beviljas komplettering av skatteinkomsterna om skattöret per invånare är avsevärt lägre än genomsnittet i samtliga kommuner.

Understödet enligt prövning kompletterar det övriga statsandelssystemet. En kommun beviljas understöd enligt prövning, om den är i behov av ökat statligt stöd i första hand på grund av exceptionella eller temporära ekonomiska svårigheter.

2.1.4. Lagstiftningen om statsandelar för undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården

Den statsandelslagstiftning som gäller undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården har retts ut i de propositioner om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården som avläts samtidigt som denna proposition.

2.2. Ekonomisk betydelse

Statsandelarna utgör 32 procent av inkomsterna enligt kommunernas och kommunalförbundens bokslut. Härvid har överföringarna mellan kommunerna och kommunalförbunden beaktats. Kommunalförbundens statsandelar utgjorde 1989 cirka 29 procent av samtliga statsandelar. Driftshushållningens andel var 93,7 procent av statsunderstöden.

Statsunderstöden för driftshushållningen fördelar sig på följande sätt: hälsovården 31 procent, socialväsendet 26 procent och bildningsväsendet 37 procent. Dessa tre stora förvaltningsområden står för 95 procent av samtliga statsandelar enligt kommunernas och kommunalförbundens bokslut.

Enligt statsbokslutet för 1990 var statsbidragen till kommunerna och kommunalförbunden sammanlagt 38 miljarder mark.

I statsbudgeten för 1992 föreslås att statsandelarna skall uppgå till 42,5 miljarder mark. Detta utgör en fjärdedel av statens totala utgifter.

3. Ändamålet med reformen samt skälen till den

På 1980-talet inleddes omfattande utredningar rörande den offentliga förvaltningens problem. Utvecklingsmålen har förändrats i och med förändringarna i samhället. I synnerhet har serviceaspekten betonats. För statsandelssystemet innebär detta att verksamhetsformerna staten och kommunerna emellan läggs om, eftersom de ekonomiska arrangemangen mellan staten och kommunerna har uppfattats som en faktor som avsevärt inskränker det kommunala självstyret.

Statsrådet fattade den 12 maj 1988 ett beslut som gällde åtgärder för reformering av förvaltningen. I punkt 4 i beslutet konstateras det i fråga om statsandelssystemen att kommunernas beslutanderätt och ansvar för en ekonomisk skötsel av statsandelsuppgifterna skall ökas genom att systemen för statsandelarna och statsunderstöden läggs om så att de baserar sig på kalkylerade grunder som beaktar de varierande förhållandena i kommunerna.

I den redogörelse om den offentliga förvaltningen som statsrådet gav riksdagen den 29 mars 1990 fördes klart fram att målet för utvecklandet av förvaltningen bland annat är att stärka det kommunala självstyret samt öka de tjänster som erbjuds medborgarna samt medborgarnas påverkningsmöjligheter. I redogörelsen ansågs den offentliga sektorn vara alltför förvaltningsinriktad, och därför antogs det att den håller på att bli föråldrad och oekonomisk. Enligt detta är de viktigaste målen bättre service för medborgarna, bättre resultat och produktivitet inom den offentliga sektorn samt stärkt självstyre i kommunerna.

Enligt den nuvarande regeringens program är utgångspunkterna för regeringens verksamhet att stärka det kommunala självstyret, delegera beslutanderätt och förbättra kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls medborgarna samt att göra tjänsterna mera ekonomiska. Målet för utvecklande av förvaltningen är bland annat att förbättra ekonomin och resultaten inom förvaltningen, decentralisera och utveckla den samt förnya styrsystemen.

Enligt regeringsprogrammet skall regeringen utgående från statsrådets principbeslut av den 28 juni 1990 till riksdagen avlåta en proposition om omläggning av systemet med statsandelar till kommunerna så att det skall bygga på kalkyler. Målet för reformen är bland annat att

öka kommunernas självständiga beslutanderätt och främja ekonomiska och effektiva funktioner. Fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna ändras inte i samband med reformen. I samband med omläggningen av statsandelssystemet genomförs en reform av styrnings- och uppföljningssystemen med avseende på kommunerna. Dessutom skall normer avvecklas.

Sedan det har byggts upp ett servicesystem som omfattar hela landet och i stort sätt garanterar likadana tjänster överallt, skall målsättningen för statsandelssystemet ses över enligt utvecklingslinjerna för den offentliga förvaltningen. Statsandelssystemet har därför rationaliserats enligt de ovan nämnda principerna för utvecklandet av förvaltningen. Reformerna har varit steg i rätt riktning, men de är inte tillräckliga i dagens läge.

Målet kan anses vara ett system som garanterar tillräcklig service för alla behövande, men som samtidigt är ekonomiskt och effektivt, ger kommunerna omfattande verksamhetsfrihet och är enkelt i förvaltningshänseende.

Statsandelar som grundar sig på de faktiska kostnaderna och är bundna vid bestämda uppgifter sporrar inte alltid kommunerna och kommunalförbunden till en ekonomisk och effektiv verksamhet, eftersom de endast delvis behöver svara för eventuella extra kostnader. Därför borde statsandelarna bestämmas så att enskilda kostnadsfaktorer inte påverkar dem. Att verksamheten behövs och ger resultat skall då tillmätas betydligt större vikt.

En förutsättning för ekonomisk och effektiv verksamhet är också att kommunerna kan ordna sin verksamhet enligt de lokala förhållandena.

Tidigare har det varit nödvändigt att styra verksamheten i kommunerna bland annat av den anledningen att de kommunalt anställda har haft mycket varierande nivå. I dag är de kommunalt anställda yrkeskunniga i och med att utbildningen har blivit bättre.

Fastställandet av statsandelsbeloppet per kommun och kommunalförbund har av gammalt krävt många utredningar av kostnaderna och beslut av olika myndigheter, vilket till stor del har berott på att statsandelarna bestäms i procent av de utgifter som berättigar till statsandel. För att utreda denna omständighet har man varit tvungen att i detalj utreda också små belopp innan hela statsandelen slutligt har kunnat beviljas. Det administrativa arbetet har

medfört extra kostnader, vilket för sin del kan minska effektiviteten hos den egentliga verksamheten. Eftersom tillhandahållandet av servicen och dess funktionsduglighet skall vara det viktigaste, borde det förvaltningsförfarande som påverkar verksamheten och gäller statsandelarna göras så enkelt som möjligt. Om statsandelen fastställs enligt kalkyler, kan den detaljerade kontrollen av kostnaderna per kommun och kommunalförbund slopas. Detta förenklar avsevärt det administrativa systemet i fråga om fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna.

Statsandelsuppgifterna och finansieringen av dem gäller fördelningen av arbetet och finansieringen mellan två offentliga sektorer. Modern förvaltning förutsätter inte längre detaljkontroll av kommunerna. Förhållandet mellan de två offentliga sektorerna borde i förvaltningshänseende ordnas betydligt enklare, effektivare och klarare än för närvarande. Dessutom borde fördelningen av ansvaret vid beslutsfattandet klargöras. Det slutliga kostnadsansvaret bör ges den nivå som fattar besluten om själva verksamheten.

Många projekt har genomförts för att om möjligt göra fördelningen av arbetet och ansvaret mellan staten och kommunerna klarare. Av dessa kan nämnas avvecklandet av normgivningen, vilket sedermera ledde till lagen om åtgärder som gäller myndigheternas föreskrifter och anvisningar (573/89).

Den kanske största reform som betonat och ökat den kommunala självstyrelsen har varit det vid inrikesministeriet inledda projektet för kommunalt självstyre, vars viktigaste delområde är frikommunsförsöket.

Vid försöken att ge kommunerna mera spelrum med avseende på verksamheten har det ofta konstaterats att stadgandena om kommunernas verksamhet på ett eller annat sätt hänger samman med bestämmandet av statsandelarna. Därför har det observerats att det är absolut nödvändigt att lägga om systemet med statsandelar till kommunerna så att styrningen av kommunerna och kostnadsuppföljningen kan underlättas utan att statsandelsbeloppen påverkas.

Den övergång till kalkylbaserade, allmänna statsandelar samt ett underlättat normsystem som nu föreslås harmonierar också med grunddokumentet för lokal självstyrelse i Europa. Enligt dokumentet bör de lokala myndigheterna inte förvägras rätt att besluta om använd-

ningen av sina egna resurser, och de resurser som står till de lokala myndigheternas förfogande borde motsvara de uppgifter som har ålagts dem. Om möjligt borde de stöd som ges de lokala myndigheterna inte bindas vid finansieringen av bestämda projekt. Att ekonomiskt stöd beviljas får inte beröva de lokala myndigheterna deras principiella prövningsrätt att fatta besluten om sin verksamhet inom ramen för sin behörighet.

4. Reformförslaget

De centrala principerna i reformen är: systemet baserar sig på kalkyler i fråga om bestämmandet av statsandelarna per kommun, fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna bibehålls och kommunernas verksamhetsfrihet utvidgas.

För att kommunerna skall ha större möjligheter än för närvarande att besluta om hur de tjänster som kommuninvånarna behöver skall ordnas, föreslås det i propositionen att det i regel skall vara kommuner som är mottagare av statsandelarna. Kommunalförbunden skall få statsandel för den verksamhet som de ordnar genom de betalningsandelar som kommunerna erlägger till dem. Dessa andelar bestäms på basis av medlemskap i kommunalförbundet och utnyttjandet av tjänsterna. Att statsandelarna i sin helhet betalas till kommunerna gör det också lättare att bestämma statsandelarna på basis av kalkyler.

I denna proposition behandlas statsandelarna för driftshushållningen, och de skall i regel bestämmas på kalkylerade grunder.

Statsandelarna skall vara fördelade på uppgiftsbaserade statsandelar och statsandelar som är oberoende av uppgiften. De förstnämnda är statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten samt för social- och hälsovården. Icke-uppgiftsbaserade statsandelar är allmän statsandel och finansieringsunderstöd. Finansieringsunderstöden skall bestå av komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning till kommunerna.

Enligt de provräkningar som har gjorts kan det uppskattas att de olika stödformerna kommer att fördela sig så att statsandelarna till social- och hälsovården blir 47 procent, till undervisnings- och kulturverksamheten 36 procent och de icke-uppgiftsbaserade statsandelarna 17 procent.

Ekonomiska skillnader mellan kommunerna

skall utjämnas både genom uppgiftsbaserade statsandelar som bygger på bärkraftsklassen och genom kompletteringen av skatteinkomsterna och den allmänna statsandelen.

Vissa villkor måste ställas för systemet med kalkylbaserade statsandelar, för att det skall bli möjligt att varje år bestämma statsandelarna till kommunerna så enkelt som möjligt. I regel borde uppgifterna kunna fås ur allmän statistik som gäller samtliga kommuner. För kommunerna är det viktigt att inga större årliga ändringar i allmänhet sker i statsandelarna, till exempel till följd av administrativa beslut. Dessutom skall en kommun inte heller själv kunna påverka grunderna för bestämmandet av statsandelarna.

Så långt som möjligt har grunderna för bestämmandet av statsandelarna per förvaltningsområde definierats så att de beskriver behovet av service inom förvaltningsområdet och kostnadsutvecklingen eller kommunens behov av statsstöd över huvud. Vid allokeringen av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten till kommunerna används koeficienter som beskriver verksamhetens omfattning, såsom elevantal, antalet undervisningstimmar, kommunens invånarantal och institutionens årsverk. De kalkylerade enhetspriser som utgör grund för statsandelen för undervisningsverksamhet graderas enligt bosättningen i kommunen, skolnätets struktur, timresursen samt språkförhållandena. Inom kulturverksamheten graderas de kalkylerade enhetspriserna på grundvalen av bosättningsstrukturen i kommunen.

Behovet av social- och hälsovårdstjänster beskrivs bäst med kommunens invånarantal och åldersstruktur. Inom socialvården beskrivs behovet av tjänster också genom faktorer som hänger samman med invånarnas inkomstnivå och utkomst i övrigt. Inom hälsovården är motsvarande faktor sjukdomsfrekvensen. Vid allokeringen av statsandelarna beskrivs dessa med arbetslöshet och enligt ålder vägd dödlighet. Kostnader för tillhandahållande av service som är större än de sedvanliga beskrivs inom social- och hälsovården med kommunens befolkningstäthet och areal.

Grunderna för bestämmandet av statsandelarna redovisas närmare i propositionerna om reform av statsandelssystemen för undervisnings- och kulturverksamhet samt social- och hälsovården.

Inom undervisningsverksamheten samt soci-

al- och hälsovården graderas statsandelen för driftskostnaderna på grundval av kommunens bärkraftsklass i bärkraftsklasserna 6—10. I fråga om anläggningskostnaderna gäller graderingen bärkraftsklasserna 1—10.

Kompletteringen av skatteinkomsterna graderas enligt befolkningstätheten eller andelen skärgård.

Den allmänna statsandelen skall bestämmas på basis av antalet invånare i kommunen och graderas enligt bärkraftsklassificeringen i klasserna 1-5. I beloppen för den enskilda kommunen beaktas dessutom befolkningstätheten i kommunen, dess areal, andelen skärgård och språkförhållandena samt minskat invånarantal. Frågan om hur statligt stöd till kommuner med skärgårdsdelar skall ordnas är under separat utredning i samband med en ändring av skärgårdslagen. Införandet av kalkylerade grunder för statsandelarna innebär förändringar i statsandelarna för de enskilda kommunerna, och de kan enligt provräkningarna var betydande för vissa kommuner. Av denna orsak är det befogat att i de fall, då avvikelser mellan de nuvarande statsandelarna och statsandelarna enligt de kalkylerade bestämningsgrunderna är betydande, utjämna den allmänna statsandelen så att den enligt kalkylerna är mindre i de kommuner för vilka reformen skulle medföra en avsevärd ökning av statsandelarna, och på motsvarande sätt att statsandelarna inte minskar så som kalkyleringsgrunderna visar i de kommuner för vilka reformen skulle innebära en minskning av statsandelarna.

Bärkraftsklassificeringen för kommunerna skall tillämpas på statsandelarna för social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten. Avsikten är att grunderna för bestämmandet av bärkraftsklassificeringen skall redas ut separat. Meningen är att ändra dem så att de motsvarar de krav som det föreslagna systemet ställer. Under det nya systemets första år (1993) är det ändamålsenligt att hålla kvar bärkraftsklasserna på 1992 års nivå.

Att statsandelarna fastställs kalkylmässigt enligt måttenheter av olika typ innebär att den strikta utgiftsbundenheten per kommun frångås. För att garantera en kontinuerlig utveckling av serviceproduktionen i kommunerna är det dock viktigt att statsandelen på riksnivå följer kostnadsutvecklingen. Därför borde staten också framgent svara för en lika stor andel av kostnaderna för statsandelsuppgifterna som

hittills. Detta betyder att fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna skall vara konstant.

Statsandelsbeloppen per invånare eller de andra måttenheterna skall varje år slås fast i statsbudgeten för det följande finansåret. Härvid skall beaktas den kvantitativa förändringen inom respektive uppgift, som till exempel inom social- och hälsovården kan mätas med totalantalet anställda i hela landet eller de utgiftsökningar som ökning av förmånerna medför. Systemet kommer också att förutsätta andra måttenheter för verksamheten för att den kvantitativa förändringen i uppgifterna och de därav följande kostnaderna skall kunna bedömas.

I syfte att hålla statsandelarna så aktuella som möjligt skall riksmedelstalen justeras under finansåret och efter det.

I syfte att på sikt reda ut hur statsandelarna och de därtill hörande kostnaderna utvecklats på riksnivå och för en stabil fördelning av kostnaderna mellan staten och kommunerna, skall en gemensam utredning för staten och kommunerna göras vart tredje år. Om det härvid framgår att statsandelarna och kostnaderna har utvecklats olika, skall statsandelarna justeras så att de motsvarar kostnaderna. Översynen av kostnadsfördelningen skall göras per förvaltningsområde så att statsandelarna och kostnaderna reds ut separat för social- och hälsovården och separat för undervisningsverksamheten. Om fördelningen har förskjutits, justeras de genomsnittliga statsandelarna eller de kalkylbaserade enhetspriser som ligger till grund för dem så att kostnadsfördelningen återställs till nivån före reformen. Justeringarna beaktas också i den allmänna statsandelen.

Fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna skall bindas vid 1992 års nivå. År 1993 skall fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna 1992 redas ut, sedan kommunernas bokslutsuppgifter blivit klara. Vid gemensamma överläggningar mellan staten och kommunerna skall kostnadsfördelningen per förvaltningsområde konstateras med beaktande av överföringarna till den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna.

Det finns ett fast samband mellan det kalkylbaserade statsandelssystemet och ökad verksamhetsfrihet för kommunerna och kommunalförbunden. Om verksamheten anpassas till de lokala förhållandena ger det rationaliserings-

fördelar för hela den offentliga ekonomin. Det föreslås därför att de stadganden i speciallagarna som reglerar statsandelsuppgifterna i detta sammanhang skall underlättas. Ändringsförslagen läggs fram i propositionerna för reform av statsandelssystemen för undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården.

Omprövningen av stadgandena om verksamheten fortsätter. Samtidigt justeras stadgandena om den verksamhet som sorterar under de så kallade smärre statsandelarna.

5. Beredningen av ärendet

Flera förslag har lagts fram om en totalrevidering av statsandelssystemet. Delegationen för kommunal ekonomi som arbetar i samband med inrikesministeriet publicerade 1976 betänkandet. Utvecklande av kommunernas statsandels- och statsbidragssystem I; De allmänna grunderna för systemet (kommittébetänkande 1976:24). Som en fortsättning på detta betänkande bereddes ett detaljerat förslag till totalrevidering av systemet med statsandelar och statsunderstöd (Utvecklande av kommunernas statsandels- och statsbidragssystem II; Ett förslag till reformering av systemet, kommittébetänkande 1982:66).

Efter detta har statsandelssystemen reviderats såväl inom social- och hälsovårdsministeriets som undervisningsministeriets förvaltningsområden. Dessutom har så kallade smärre statsandelar förts samman till en allmän statsandel.

I januari 1989 tillsatte statsrådet en utredningsman för att utarbeta ett förslag till totalrevidering av statsandelssystemet med kalkylerade statsandelar som grund. Utredningsmannen fick sitt förslag klart den 7 december 1989 (Utredningsman Teemu Hiltunens förslag till revidering av statsbidragssystemet, kommittébetänkande 1989:56).

Statsrådets kansli tillsatte den 10 april 1990 en arbetsgrupp för att för behandling i statsrådet bereda ett förslag om principerna för reformen av systemet med statsandelar till kommunerna i fråga om principerna för reformen, om de frågor som efter det principerna har slagits fast kräver ytterligare utredning, om sättet att organisera lagberedningen och om tidtabellen för reformen. Denna arbetsgrupp

för den fortsatta beredningen av statsandelsreformen fick sitt arbete klart den 7 juni 1990.

På grundval av de förslag som sistnämnda arbetsgrupp hade lagt fram fattade statsrådet den 28 juni 1990 ett principbeslut om reformeringen av statsandelarna till kommunerna.

I syfte att verkställa statsrådets principbeslut tillsatte statsrådets kansli den 29 juni 1990 en ledningsgrupp för att bereda totalreformen av statsandelssystemet. Under ledningsgruppens koordinering bereddes propositioner som lämnades till statsrådets kansli den 26 november 1990. Propositionerna behandlades i regeringens finansutskott den 5 december 1990, varvid det konstaterades att de inte skall avlåtas till riksdagen.

Statsrådets kansli tillsatte den 9 januari 1991 en ledningsgrupp för att finslipa den helhet som förslagen till lagar om kommunernas statsandelar bildar samt beräkningsgrunderna och för att bereda den nödvändiga avvecklingen av normer. Denna ledningsgrupp fick sitt förslag klart den 25 april 1991.

Kommunernas centralorganisationer och de berörda statsmyndigheterna har aktivt varit med i beredningen av reformen. Andra berörda parter hördes över de då färdigställda propositionerna vid ett möte som ordnades i detta syfte den 22 november 1990. I mötet deltog företrädare för sammanlagt 49 myndigheter och samfund.

Statsrådet tillsatte den 23 maj 1991 en ledningsgrupp för att fortsätta beredningen av statsandelsreformen. Ledningsgruppen, där också de kommunala centralorganisationerna var med, fick sitt förslag klart den 15 augusti 1991. De propositioner som nu skall avlåtas har beretts enligt ledningsgruppens förslag.

6. Propositionens verkningar i fråga om organisationen

Om statsandelssystemet revideras så som det föreslås kommer det att ha betydande verkningar såväl inom statsförvaltningen som i kommunerna.

Inom social- och hälsovården beror de ändringar som följer av omläggningen av planerings- och statsandelssystemet till en stor del just på ändringarna i planeringssystemet. Beredningen av den riksomfattande planen skall skötas av social- och hälsovårdsministeriet, handels- och industriministeriet, jord- och skogs-

bruksministeriet samt miljöministeriet. Reformen skall inte påverka de centrala ämbetsverk som lyder under ministerierna. Sedan socialstyrelsen och medicinalstyrelsen dragits in och ersatts av social- och hälsostyrelsen, som inrättades den 1 mars 1991, överfördes också från dem de sista direkta uppgifter i samband med planerings- och statsandelssystemet som de hade haft. Den föreslagna reformen kommer att innebära en avsevärd minskning av länsstyrelsernas åligganden. Länsstyrelserna fastställer för närvarande kommunernas och kommunalförbundens realiseringsplaner och fattar statsandelsbesluten i fråga om dem. Enligt propositionen skall både realiseringsplanerna och statsandelsutredningarna för driftskostnaderna falla bort.

Inom undervisningsverksamheten skall undervisningsministeriet och vid behov också länsstyrelserna vara statsandelsmyndigheter. Undervisningsstyrelsen som den 1 april 1991 inrättades i stället för yrkesutbildningsstyrelsen och skolstyrelsen skall inte längre sedan statsandelsreformen har trätt i kraft vara statsandelsmyndighet inom de funktioner som reformen berör, med undantag för den övergångsperiod som de gamla statsandelarna kräver. Undervisningsstyrelsen skall dock tills vidare vara statsandelsmyndighet i de ärenden som stannar utanför statsandelsreformen. Den skall också få utvecklings-, berednings- samt forsknings- och uppföljningsuppgifter som hör till det nya statsandelssystemet. Statsandelsreformen i fråga om driftskostnaderna och anläggningskostnaderna skall avsevärt minska statsandelsuppgifterna inom undervisningsministeriets förvaltningsområde.

I och med att statsandelarna skall fastställas enligt kalkyl blir det en ny uppgift för ministerierna att utreda de årliga ändringarna i statsandelsbeloppen per invånare, vilka ligger som grund för den kalkylerade statsandelen till kommunerna. Detta förutsätter ett noggrannare utredningsarbete än tidigare av de kostnader som de eventuella nya uppgifterna medför och som skall beaktas då statsandelarna fastställs och justeras.

Det beräknas att en arbetsinsats som motsvarar ungefär 200 årsverken skall kunna frigöras från statsandelsåliggandena inom statsförvaltningen.

Från kommunernas och kommunalförbundens synpunkt innebär det nya statsandelssystemet att de nuvarande verksamhetsmetoderna

läggs om totalt. Förenklingen av beräkningsgrunderna kommer att underlätta utredningsarbetet i kommunerna på samma sätt som inom staten. Det är svårt att beräkna hur stor arbetsinsats som frigörs inom kommunalförvaltningen, eftersom de arbetsuppgifter som hänger samman med statsandelsförvaltningen ofta utgör en del av en viss befattning eller tjänst. När systemet läggs om blir det oftast fråga om att rikta in personalens arbetsinsats på ett nytt sätt. Den arbetsinsats som frigörs från administrativa arbetsuppgifter kunde riktas in på den egentliga verksamheten inom förvaltningsområdet. Det kan dock antas att reformen knappast har någon större inverkan på personalens storlek i kommunerna och kommunalförbunden.

7. Propositionens ekonomiska verkningar

Vid statsandelsreformen behålls fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna oförändrad och stabil. Enligt provräkningarna kommer också finansieringsandelarna att förbli oförändrade. Reformen kommer alltså inte att ha någon inverkan på statsandelarnas totalbelopp.

Provräkningarna har utförts på basis av uppgifterna för 1988 och 1989. Verkningarna av reformen fram till år 2000 har i nedanstående tabeller beräknats utgående från 1989 års nivå. De slutliga kalkylerna för bestämmande av utjämningskoefficienten görs våren 1992 på basis av uppgifterna för 1988—1990. Kommunerna har vid provräkningarna grupperats enligt bärkraftsklassificeringen för 1991. Som jämförelsematerial för undervisningsverksamheten har använts skalan för 1988 och för social- och hälsovården skalan för 1989—1991.

Överföringarna av statsandelarna per förvaltningsområde är enligt 1989 års nivå följande: från undervisningsministeriets förvaltningsområde överförs 1,8 miljarder mark till den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna och från social- och hälsovårdens förvaltningsområde 2,6 miljarder mark, d.v.s. sammanlagt 4,4 miljarder mark. Till följd av överföringarna växer kompletteringen av skatteinkomsterna med 1,4 miljarder mark och den allmänna statsandelen med 3,0 miljarder mark.

Verkningarna av ändringarna i systemet kan

år 2000 kontrolleras efter övergångsperioden för den utjämning som är sammankopplad med den allmänna statsandelen. Förändringarna av statsandelarna är följande per bärkraftsklass:

Tabell 1: *Verkningarna av statsandelsreformen enligt bärkraftsklass*

Bärkraftsklass 1991	Ändring sammanl. 1993—2000, mk/inv.
1	—25
2	46
3	81
4	—24
5	—14
6	—33
7	118
8	1
9	—45
10	—168
Sammanl.	—20

Reformen av systemet innebär att statsandelarna ökar i bärkraftsklasserna 2, 3, 7 och 8. Den största ökningen per invånare sker i bärkraftsklassen 7. Mest minskar statsandelarna i kommunerna i de två högsta bärkraftsklasserna, 9 och 10.

Ändringarna i de olika länen, beräknade per invånare framgår av tabell 2.

Tabell 2: *Verkningarna av statsandelsreformen enligt län*

Län	Ändring sammanl. 1993—2000, mk/inv.
Nylands	—96
Åbo och Björneborgs	61
Tavastehus	107
Kymmene	208
S:t Michels	124
Norra Karelen	—145
Kuopio	—190
Mellersta Finlands	—158
Vasa	53
Uleåborgs	—156
Lapplands	—183
Sammal.	—20

Statsandelarna kommer att öka mest i Kymmene län, d.v.s. med 208 mark per invånare. Den största minskningen per invånare sker i Kuopio län, d.v.s. 190 mark per invånare. Minskningen av statsandelarna i Uleåborgs län

och Lapplands län beror framför allt på att statsandelarna till stadskommunerna i länen minskar.

Genom reformen kommer antalet kommuner som får ökade statsandelar att vara större än antalet kommuner som får minskade statsandelar. I 27 kommuner kommer förändringen av statsandelarnas totalbelopp år 2000 att vara mindre än $\pm 0,75$ penni/öre jämfört med

1993. Endast i 13 kommuner blir minskningen av statsandelarna större än 1,25 penni/öre.

Beräkningarna av förändringarna per region och kommun baserar sig på faktorer som beskriver två års verksamhet. Därför är det nödvändigt att göra provräkningar ännu för 1990 för att kunna bestämma utjämnings storlek kommunvis. Först då får man en bild av reformens slutliga verkningar.

Tabell 3: Antal kommuner enligt län och förändring

Län	Förändring sammanl. 1993—2000, p/öre							Sammanlagt
	Under —1.25	-1.25— —0.75	-0.75— —0.25	-0.25— 0.25	0.25— 0.75	0.75— 1.25	Över 1.25	
Nylands	0	2	9	14	8	6	0	39
Åbo och Björneborgs	1	9	6	17	40	21	0	94
Tavastehus	0	4	6	15	19	5	0	49
Kymmene	0	0	0	7	8	12	0	27
S:t Michels	1	2	2	8	7	9	0	29
Norra Karelens	1	6	3	6	1	1	1	19
Kuopio	0	8	5	3	6	2	0	24
Mellersta Finlands	1	7	7	6	6	4	1	32
Vasa	3	7	9	11	10	16	1	57
Uleåborgs	6	13	10	9	9	5	0	52
Lapplands	0	10	1	2	2	7	0	22
Sammanlagt	13	68	58	98	116	88	3	444

I de kommuner där förändringen blir mindre än $\pm 0,75$ penni/öre bor ungefär 80 procent av landets befolkning.

Tabell 4: Invånarantal, 1000 invånare, enligt bärkraftsklass och förändring

Bärkraftsklass	Förändring sammanl. 1993—2000, penni/öre							Sammanlagt
	Under —1.25	-1.25— —0.75	-0.75— —0.25	-0.25— 0.25	0.25— 0.75	0.75— 1.25	Över 1.25	
1	27	146	112	86	121	133	8	633
2	2	119	48	116	72	174	0	531
3	0	38	19	93	89	73	0	312
4	0	107	84	119	118	62	0	490
5	0	80	81	309	172	18	0	659
6	0	0	284	201	239	0	0	725
7	0	0	20	83	162	0	0	265
8	0	0	160	249	54	0	0	463
9	0	0	0	151	36	0	0	187
10	0	0	490	0	176	0	0	666
Sammanlagt	29	490	1 298	1 407	1 238	460	8	4930
% av samtliga invånare	0.6	6.9	26.3	28.5	25.1	9.3	0.2	100

I de 238 kommunerna i de två lägsta bärkraftsklasserna blir förändringen i statsandelarna mindre än $\pm 0,75$ penni/öre i 113 kommuner. Av kommunerna i de lägre bär-

kraftsklasserna är 66 sådana där statsandelarna minskar med mera än 0,75 penni/öre. I 58 kommuner överskrider ökningen av statsandelarna denna gräns.

Tabell 5: *Antal kommuner enligt bärkraftsklass och förändring*

Bärkrafts klass	Förändring sammanl. 1993—2000, penni/öre							Samman- lagt
	Under —1.25	-1.25— —0.75	-0.75— —0.25	-0.25— 0.25	0.25— 0.75	0.75— 1.25	Över 1.25	
1	12	35	22	22	26	25	3	145
2	1	19	11	18	14	30	0	93
3	0	6	4	11	17	17	0	55
4	0	7	9	14	18	14	0	62
5	0	1	3	15	13	2	0	34
6	0	0	6	8	13	0	0	27
7	0	0	1	5	9	0	0	15
8	0	0	1	4	2	0	0	7
9	0	0	0	1	2	0	0	3
10	0	0	1	0	2	0	0	3
Sammanlagt	13	68	58	98	116	88	3	444

I de 267 kommuner där uttaxeringen per skattöre är 17,50 penni eller högre, blir förändringen i statsandelarna mindre än $\pm 0,75$ penni/öre i 136 kommuner. I kommuner med

stor uttaxering per skattöre blir minskningen i statsandelarna större än 0,75 penni/öre i 70 kommuner och i 61 kommuner överskrider ökningen i statsandelarna denna gräns.

Tabell 6: *Antal kommuner enligt uttaxering per skattöre och förändring*

Uttaxering per skattöre 1991	Förändring sammanl. 1993—200, penni/öre							Samman- lagt
	Under —1.25	-1.25— —0.75	-0.75— —0.25	-0.25— 0.25	0.25— 0.75	0.75— 1.25	Över 1.25	
15.00 eller lägre	0	0	1	0	1	0	0	2
15.25—16.00	0	0	2	3	14	1	0	20
16.25—16.50	0	0	2	15	17	4	0	38
16.75—17.25	1	10	13	33	35	25	0	117
17.50—18.00	6	47	37	42	44	51	2	229
18.25—18.50	6	8	2	5	5	5	1	32
18.75— tai yli	0	3	1	0	0	2	0	6
Sammanlagt	13	68	58	98	116	88	3	444

I de 215 kommuner där invånarantalet är mindre än 5 000, blir förändringen i statsandelarna mindre än $\pm 0,75$ penni/öre i 107 kommuner. I kommuner med lågt invånarantal

blir minskningen i statsandelarna större än 0,75 penni/öre i 54 kommuner och i 50 kommuner överskrider ökningen av statsandelarna nämnda gräns.

Tabell 7: *Antal kommuner enligt invånarantal och förändring*

Invånarantal 1989	Förändring sammanl. 1993—200, penni/öre							Samman- lagt
	Under —1.25	-1.25— —0.75	-0.75— —0.25	-0.25— 0.25	0.25— 0.75	0.75— 1.25	Över 1.25	
Under 1 501	2	7	7	5	7	6	1	35
1 501—2 500	6	10	6	10	14	19	0	65
2 501—5 000	5	24	15	20	23	26	2	115
5 001—7 500	0	10	6	18	20	16	0	70
7 501—10 000	0	8	8	14	12	9	0	51
10 001—15 000	0	3	5	12	14	11	0	45
15 001—25 000	0	3	2	7	18	1	0	31
25 001—50 000	0	2	4	6	7	0	0	19
50 001—	0	0	2	2	1	0	0	5
Sammanlagt	13	68	58	98	116	88	3	444

Enligt två års provräkningar skall utjämningen av statsandelarna bli i kraft i 143 kommuner ännu efter år 2000. Utjämningen ökar den allmänna statsandelen i 61 kommuner och minskar den i 82 kommuner. På detta sätt förverkligas statsandelen enligt bestämningsgrunderna i 301 kommuner.

År 2000 används för utjämningen ungefär 1/2 procent av beloppet av de statsandelar som ingår i reformen.

Resultaten av statsandelsreformen kommunvis påverkas också av förändringen i kompletteringen av skatteinkomsterna. De beror på förändringarna i hela landets genomsnittliga skattöresbelopp och utvecklingen av skattörena kommunvis. De har inte beräknats och därför har utvecklingen av kompletteringen av skatteinkomsterna kommunvis inte beräknats vid jämförelsen av situationen år 2000.

8. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Samtidigt med denna proposition avlåts till

riksdagen en proposition om reformering av lagstiftningen om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet samt en proposition om reformering av lagstiftningen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården. I propositionerna föreslås med samma utgångspunkter en omläggning av statsandelarna. Avsikten är att införa kalkylbaserade statsandelar i alla system och att statsandelarna i regel skall betalas direkt till kommunerna. Likaså föreslås ett flertal ändringar i den lagstiftning som reglerar verksamheten inom undervisnings- och kulturverksamhet samt social- och hälsovården.

Propositionen har utarbetats så att den borde behandlas samtidigt med propositionerna om finansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet och om planeringen av och statsandelen för social- och hälsovården, eftersom det är meningen att vissa av de stadganden som ingår i detta förslag skall tillämpas i statsandelssystemen enligt de nämnda propositionerna.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringen till lagförslagen

1.1. Lag om statsandelar till kommunerna

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §. Tillämpningsområde. Lagen skall omfatta den allmänna statsandel som nämns i den gällande lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna samt komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning. Som en till statsandelsreformen ansluten ny form av allmän statsandel föreslås det att lagen skall omfatta ett allmänt ekonomiskt stöd från staten och en utjämningspost på den allmänna statsandelen till kommunerna. Meningen är att denna lag utan undantag skall tillämpas på den allmänna

statsandel och finansieringsunderstödet till kommunerna.

I lagen föreslås stadganden som skall tillämpas också på sådana uppgiftsbaserade statsandelar som beviljas för undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården. Denna lag skall tillämpas på uppgiftsbaserade statsandelar endast om så stadgas i de nämnda lagarna.

2 §. Definitioner. Eftersom det föreslås att i lagen skall införas begrepp som i viss mån avviker från den gällande lagstiftningen och helt nya begrepp, har det ansetts vara nödvändigt att definiera vissa av de centrala begreppen.

Med statsandel avses i lagen utom den allmänna statsandel som skall beviljas med stöd av lagen också uppgiftsbaserade statsandelar som skall beviljas en kommun enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om planering av

och statsandel för social- och hälsovården. Med statsandel avses således en på lag grundad prestation från staten till en kommun.

Den allmänna statsandelen skall bestå av en utjämning av statsandelen och en basdel. Utjämningen av statsandelen syftar till att lindra de verkningar som omläggningen vållar kommunen. Basdelen skall bestå av två delar. Den ekonomiskt viktigare delen är det allmänna ekonomiska stöd som skall motsvara den del av statsandelen som i samband med statsandelsreformen överförs från de uppgiftsbaserade statsandelarna till den allmänna statsandelen. Den andra delen består av statsandelen för skötsel av sådana lagstadgade uppgifter i fråga om vilka det i stadgandena om statsandelsgrunderna hänvisas till stadgandena om den allmänna statsandelen. För närvarande finns det i elva lagar hänvisningar till den gällande lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna. Lagarna är följande:

1) lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet, 3 § 1 mom. (1275/88),

2) lagen om allmän rättshjälpsverksamhet, 22 § (1274/88),

3) lagen om lantbruksnämnder, 5 § (1276/88),

4) lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet, 7 § (1277/88),

5) lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun, 9 § (1279/88),

6) lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna, 2 § (1280/88),

7) lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare, 24 § (1283/88) samt

8) lagen om semesterpenning för småföretagare, 12 § 2 mom. (1284/88),

9) lagen om bostadsbidrag, 17 § (1282/88),

10) lagen om gatuavgift till kommun, 13 § (1278/88) samt

11) byggnadslagen, 24, 115 och 137 §§ (1281/88).

Enligt ikraftträdelsestadgandet i denna lag skall lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna upphävas.

Med finansieringsunderstöd avses komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning. En kommun skall ha rätt till komplettering av skatteinkomsterna när villkoren enligt denna lag är uppfyllda. Understöd enligt

prövning kan kommunen i de fall som anges i denna lag få enligt statsandelsmyndighetens prövning.

Med uppgiftsbaserade statsandelar avses i denna lag statsandelar för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet samt social- och hälsovården. Statsandelarna skall emellertid inte vara bundna vid en viss uppgift. Statsandelen för skötsel av uppgifter som sorterar under den allmänna statsandelen anses således i denna lag inte vara en uppgiftsbaserad statsandel.

Statsandelsåligganden är alla de uppgifter för vilka det på basis av denna lag beviljas allmän statsandel eller uppgiftsbaserad statsandel enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet eller lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

2 kap.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

3 §. *Grunderna för fastställande av de genomsnittliga beloppen.* De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem skall årligen fastställas för det följande finansåret sedan budgetpropositionen avlåtits. De genomsnittliga statsandelsbeloppen skall fastställas per bestämningsenhet. Grunderna för fastställandet och justeringen av statsandelen skall slås fast särskilt för varje statsandel. Om grunderna för bestämmande av den allmänna statsandelen stadgas i denna lag. Om grunderna för bestämmande av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet samt för social- och hälsovården skall stadgas i respektive speciallagar.

De genomsnittliga beloppen skall fastställas på grundval av den kostnadsförändring som beror på förändringarna i statsandelsåliggandenas art och omfattning samt på grundval av förändringen i kostnadsnivån som delas upp på förändringen i prisnivån och förändringen i lönenivån.

För att statsandelarnas belopp skall kunna hållas vid dagsläget skall utgångspunkten för fastställandet av dem vara de statsandelsbelopp som har justerats i överensstämmelse med utvecklingen i löne- och prisnivån under fastställelseåret och de tidigare åren och beträffan-

de vilka också har beaktats att fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna inte skall förändras.

Största delen av den allmänna statsandelen skall bestå av ett allmänt ekonomiskt stöd som skall övergå från de uppgiftsbaserade statsandelarna till den allmänna statsandelen. Därför är det skäl att när den allmänna statsandelens belopp fastställs också beakta de förändringar som påverkar de uppgiftsbaserade statsandelarna.

4 §. *Justering av de genomsnittliga beloppen.* Särskilt inflationsprognoserna och uppskattningarna av hur lönekostnaderna förändras är ofta osäkra faktorer när statsandelarna fastställs. För att statsandelarna skall kunna hållas så väl uppdaterade som möjligt är det skäl att i fråga om dessa faktorer justera dem också under finansåret. Statsandelarna skall således justeras på hösten i motsvarighet till förändringen i lönenivån och prisnivån, och statsandelarna räknas då ut från årets början på grundvalen av de nya kalkylerna. Vart fjärde år skall kostnadsfördelningen redas ut och de förändringar i statsandelarnas genomsnittliga belopp som föranleds av utredningen görs i detta sammanhang från början av året.

Statsandelarnas slutliga belopp för ett finansår kan räknas ut på hösten året därefter. Det är då möjligt att ur kommunernas och kommunalförbundens bokslut och ur andra särskilda utredningar få uppgifter om de kostnadsökningar som följer av förändringarna i statsandelsåliggandenas art och omfattning. Då finns det också uppgifter om de slutliga med index mätta förändringarna i lönekostnaderna och prisnivån.

De rättelseposter som ges på statsandelen efter finansåret skall betalas förhöjda med 15 procent.

5 §. *Förändringen i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån.* Statsandelsåliggandenas art och omfattning kan ändras både till följd av statens och kommunernas åtgärder. Förändringen i statsandelsåliggandenas art och omfattning skall beaktas till den del den beror på en lag, en statlig myndighets föreskrift som bygger på lag eller förordning, en riksomfattande plan eller statsbudgeten.

Vid mätningen av förändringen i kostnadsnivån skall förändringen i förtjänstnivån beaktas så att lönenivåns stegring mäts enligt löntagarnas allmänna förtjänstnivåindex. Dessutom beaktas förändringen i sådana lönebund-

na avgifter som socialskyddsavgifterna samt de avgifter som avses i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64). Utanför justeringarna skall dock helt stå pensionsavgifterna enligt grundskolelagen (476/83) och gymnasielagen (477/83). Förändringarna i kostnadsnivån vägs så att två tredjedelar följer av förändringarna i förtjänstnivån och i kommunernas lönebundna avgifter, medan en tredjedel följer av förändringen i den allmänna prisnivån. Mätningen av kostnadsnivån skall basera sig på statistikcentralens konsumentprisindex.

6 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Utgångspunkten är att fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna inte skall förändras till följd av reformen.

Eftersom det föreslagna nya statsandelssystemet grundar sig på kalkyler och eftersom de faktiska kostnaderna för verksamheten inte följs årligen, är det möjligt att fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna på sikt kommer att förskjutas. För att förebygga detta föreslås i lagen ett stadgande om att staten skall delta i kommunernas kostnader för uppgiftsbaserade statsandelsåliggandena i samma proportion som när denna lag träder i kraft.

Justeringen av kostnadsfördelningen innefattar kostnaderna för de statsandelsåligganden inom undervisnings- och kulturverksamheten samt inom social- och hälsovården som omfattas av reformen. Justeringen utsträcks emellertid inte till kostnaderna för anläggningsprojekt. Kostnaderna för kulturverksamheten skall inte heller beaktas, med undantag för kostnaderna för biblioteksväsendet. Kostnaderna skall justeras utan kalkylerade räntor och avskrivningar samt läneskötselkostnader. Posterna mellan kommunerna och kommunalförbunden skall inte beräknas två gånger.

I samband med reformen kommer den del av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården som överförs till den allmänna statsandelen att förändras i samma förhållande som de uppgiftsbaserade statsandelarna förändras. Det är därför inte nödvändigt att den del av den allmänna statsandelen som betalas till kommunerna såsom allmänt ekonomiskt stöd, särskilt reds ut i samband med översynen av fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna. Justeringsförfarandet gäller inte heller de så kallade smärre statsandelar som

hänfördes till den allmänna statsandelen innan denna lag träder i kraft. I fråga om fastställandet och justeringen av dem skall rådande praxis fortgå.

Den kvantitativa förändringen i uppgifterna skall beaktas endast om så beslutas på det sätt som avses i 5 § 1 mom. i lagförslaget. Detta förutsätter att det på riksnivå finns kostnadsuppgifter om hur dessa reformerna förverkligats. Till denna del skall justeringen av kostnadsfördelningen utföras på samma sätt som till exempel fastställelseförfarandet, d.v.s. så att förändringen i verksamhetens art och omfattning uppskattas.

En översyn av kostnadsfördelningen skall göras vart fjärde år. Om lagen träder i kraft vid ingången av 1993 är utgångspunkten att kostnadsfördelningen ses över första gången 1996 med hjälp av en jämförelse mellan 1992 och 1995 års kostnader och statsandelar. Kostnadsfördelningen enligt förvaltningsområde för 1992 justeras med beaktande av de poster som övergår från undervisningsministeriets samt social- och hälsovårdens förvaltningsområden till den allmänna statsandelen och till kompletteringen av skatteinkomsterna. Följande gång skall en översyn göras år 2000, på basis av en jämförelse mellan 1992 och 1999 års kostnader, o.s.v. vart fjärde år.

Kostnadsfördelningens utveckling reds ut per förvaltningsområde. Om utredningarna visar att kostnadsfördelningen i fråga om undervisnings- och kulturverksamhetens eller social- och hälsovårdens statsandelsåligganden har avvikit från nivån när lagen träder i kraft, skall just de berörda förvaltningsområdenas statsandelar korrigeras. Beloppet av den allmänna statsandelen skall ändras i samma förhållande som statsandel övergår från undervisningsministeriets samt social- och hälsovårdens förvaltningsområden till den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna.

De justeringar som utredningarna förutsätter i fråga om statsandelarnas genomsnittliga belopp skall göras vid ingången av respektive justeringsår.

7 §. Förhandlingsförfarande. Den allmänna statsandelen för inrikesministeriets förvaltningsområde är avsedd att stöda funktioner inom flera förvaltningsområden. Eftersom styrningen av dessa alltjämt kommer att handhas av respektive specialministerium, bör inrikesministeriet i samband med beredningen av stats-

budgeten förhandla med de berörda ministerierna och kommunernas centralorganisationer om hur kostnaderna utvecklas.

Inrikesministeriet, undervisningsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet skall dessutom förhandla med kommunernas centralorganisationer om hur statsandelsbeloppen justeras i efterhand. Också finansministeriet skall delta i förhandlingarna. Sådana efterhandsjusteringar är enligt förslaget den i 4 § stadgade justeringen av varje finansårs statsandelsbelopp under finansåret och året därpå samt den justering av kostnadsfördelningen som avses i 6 §. Förhandlingarna skall föras i början av hösten så att justeringarna görs före utgången av oktober under finansåret.

3 kap.

Allmän statsandel

8 §. Hur den allmänna statsandelen bestäms. En kommun skall i allmän statsandel få ett belopp som bestäms enligt invånarantalet i kommunen den första dagen året före finansåret. Den allmänna statsandelen skall betalas i en helhet. Beloppet kommer att vara betydligt större än det är nu, eftersom också den allmänna statsandelen kommer att inkludera det allmänna ekonomiska stöd som beviljas kommunen och som skall motsvara den del av statsandelen som i samband med reformen överförs från undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården.

Den allmänna statsandelens belopp per invånare skall graderas enligt bärkraftsklassificeringen. Enligt förslaget skall den allmänna statsandelens belopp graderas enligt kommunens befolkningstäthet och areal eller andelen skärgård, för att allokera närmast de statsandelar som överförs från undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården. Såsom förhöjande faktorer skall dessutom beaktas språkförhållandena bland befolkningen. Ett eventuellt sjunkande invånartal skall beaktas på samma sätt som nu. Den allmänna statsandelen skall också jämnas ut de ekonomiska kostnaderna för en kommun till följd av reformen.

9 §. Koefficient enligt bärkraftsklass. Kommunernas bärkraftsklassificering är en faktor som allmänt har anlitats inom statsandelssystemen för att jämnas ut de ekonomiska skillna-

derna mellan kommunerna. Koefficienterna enligt bärkraftsklass har räknats ut så att graderingen bibehålls i de lägre bärkraftsklasserna, d.v.s. 1—5, medan graderingen slopas i bärkraftsklasserna 6—10.

10 §. *Befolkningstäthetskoefficient.* Det har konstaterats att kostnaderna i glest bebodda kommuner är högre än i andra kommuner. Koefficienten enligt befolkningstätheten höjer kommunens statsandel i det fall att invånartätheten är mindre än sex invånare per kvadratkilometer markareal.

11 §. *Arealkoefficient.* Också i vidsträckta kommuner är kostnaderna högre än i andra kommuner. Koefficienten enligt arealen ökar kommunens statsandel i det fall att kommunens markareal överstiger 1 000 kvadratkilometer.

12 §. *Koefficient för skärgårdskommuner.* Också skärgårdskommunerna kan jämföras med glest bebodda kommuner i det avseendet att kostnaderna har konstaterats vara högre. Koefficienten för skärgårdskommuner skall öka statsandelen, om kommunens har definierats vara sådan.

13 §. *Koefficient enligt befolkningens språkförhållanden.* Språkförhållandena skall fortfarande påverka den allmänna statsandelens belopp. Förhöjningen skall göras till ett graderat belopp på basis av bärkraftsklassificeringen och befolkningstätheten i kommunen samt arealen eller andelen skärgård, genom en höjning med 5 procent för tvåspråkiga kommuner och kommuner där tjänster tillhandahålls också på samiska. Kommuner som tillhandahåller tjänster också på samiska skall när den allmänna statsandelen beviljas anses vara Utsjoki, Enontekiö och Enare kommuner.

14 §. *Belopp enligt sjunkande invånartal.* Kommuner med sjunkande invånartal behöver ekonomiskt stöd för att servicestrukturen skall kunna anpassas till situationen. Som en faktor som höjer den allmänna statsandelen skall också beaktas sjunkande invånartal, varvid till denna del som ett tillägg enligt 8 § 1 mom. till den allmänna statsandelen också beaktas beloppen av de uppgiftsbaserade statsandelarna.

15 §. *Utgjämning av allmän statsandel.* Införandet av kalkylerade grunder för statsandelarna kommer för vissa kommuner att innebära betydande förändringar i statsandelarnas belopp. Eftersom övergången till ett kalkylbaserat statsandelssystem inte avser att på en gång avsevärt öka eller minska beloppen av en

kommuns statsandelar, tas i lagen in ett stadgande om utjämning av den allmänna statsandelen. Genom utjämningen skall man närma sig den allmänna statsandelens totalbelopp enligt de kalkylerade grunderna. Basdelen av kommunens allmänna statsandel enligt 8 § ökas eller minskas, om det sammanlagda beloppet av de uppgiftsbaserade statsandelarna, den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna avviker från motsvarande statsandelar som enligt de tidigare statsandelsstadgandena har bestämts för 1988—1990. Utjämningen skall alltså helt bero på beräkningarna för 1988—1990.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt 8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är mindre än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och komplettering av skatteinkomsterna enligt beräkningarna för 1988—1990, ökas kommunens allmänna statsandel. Ökningen görs 1993 med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde. Detta uppskattas helt jämna ut skillnaderna mellan det nya och det gamla systemet. Utjämningen skall minska från 1994 till år 2000 så att den beräknas vara cirka 60 mark per invånare om året (enligt 1989 års nivå), sammanlagt högst 420 mark per invånare. Eftersom utjämningskoefficienten inte ändras efter år 2000, så kommer utjämningsposten att kvarstå för att påverka kommunens allmänna statsandel också efter år 2000 i de kommuner där minskningen av statsandelen är större än 420 mark per invånare.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt 8 § bestämda allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är större än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och komplettering av skatteinkomsterna enligt beräkningarna för 1988—1990, minskas kommunens allmänna statsandel. Minskningen sker 1993 med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde. Från 1994 fram till år 2000 skall den allmänna statsandelens belopp närma sig beloppet enligt de kalkylerade grunderna så som förklarades ovan.

För vissa kommuner kan det belopp som skall dras av på grund av utjämningen av statsandelen bli större än den allmänna statsandelens belopp och för vissa kommuner kan beloppet bli relativt litet. Dessa kommuner skall i allmän statsandel få minst 20 procent av den allmänna statsandelens basdel enligt 8 §. Detta belopp har ansetts motsvara de så kallade smärre statsandelarnas andel av den allmänna statsandelen.

16 §. Utjämningskoefficient. På basis av provräkningarna 1988—1990 skall för varje kommun bestämmas en utjämningskoefficient. Koefficienten skall bestämma avvikelens storlek i förhållande till den allmänna statsandelens medeltal och beräknas så att den i 15 § 1 mom. avsedda avvikelserna per invånare divideras med den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp. Koefficienten skall avrundas med en decimal noggrannhet.

Om däremot det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna för någon kommun blir större än det sammanlagda beloppet av statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de i 15 § 1 mom. nämnda tidigare statsandelsstadgandena, skall med avvikelse från det ovan sagda utjämningskoefficienten förstärkas enligt följande formel: $-1 \times (\text{det belopp som enligt 8 § 1 och 2 mom. bestäms per invånare} / \text{den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp})$. Utjämningskoefficientens absoluta värde skall årligen minskas med 0,1 fram till år 2000. Det år från vilket utjämningskoefficienten börjar räknas ut fås enligt följande formel: $1994 + 10 \times (\text{statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna per invånare enligt de i 15 § 1 mom. nämnda tidigare statsandelsstadgandena} - \text{de uppgiftsbaserade statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna per invånare enligt de nya stadgandena} / \text{den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp})$. Resultatet avrundas till närmaste hela år.

Åren 1994—2000 eller från den ovan relaterade tidpunkten minskas det absoluta värdet för kommunens utjämningskoefficient årligen med 0,1, om den inte innan dess har nått värdet noll. När utjämningskoefficienten är noll, skall utjämningen upphöra. Utjämningskoefficienterna kan bestämmas när provräkningarna också på basis av uppgifterna för 1990 finns tillgängliga.

4 kap.

Finansieringsunderstöd

17 §. Komplettering av skatteinkomsterna. För att skillnaderna mellan kommunernas ekonomiska ställning skall kunna jämnas ut föreslås att komplettering av skatteinkomsterna, liksom för närvarande, beviljas kommuner vilkas antal skattören per invånare avsevärt underskrider genomsnittet för alla kommuner.

Kompletteringen av skatteinkomsterna skall såsom nu graderas enligt befolkningstätheten och andelen skärgård i kommunen. Den nuvarande utjämningsgränsen skall höjas med 15 procentenheter. En del av de statsandelar för undervisningsverksamheten och social- och hälsovården som nu är uppgiftsbaserade skall överföras till kompletteringen av skatteinkomsterna.

18 §. Understöd enligt prövning. Understöd enligt prövning kan alltså beviljas för att lindra tillfälliga och exceptionella kommunalekonomiska svårigheter. Avsikten är att nuvarande praxis för beviljande av understöd skall fortgå.

5 kap.

Utbetalning och förfarandet i övrigt

19 §. Fastställande och justering av statsandelen. Med tanke på uppgörandet av kommunernas budgeter skall de genomsnittliga belopp som läggs till grund för finansårets statsandelar eller bestämmandet av dem fastställas senast i oktober före finansåret. Fastställandet sker i praktiken efter det att budgetpropositionen har avlåtits till riksdagen.

Senast vid samma tidpunkt skall också de justeringar göras i genomsnittsbeloppen som förutsätts av finansåret och året före detta samt av fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna.

20 §. Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd. De föreslagna grunderna för bestämmande av statsandelarna för driftkostnaderna och kompletteringen av skatteinkomsterna är sådana att de inte förutsätter någon ansökan från kommunens sida. Också den årliga justeringen av de genomsnittliga statsandelsbeloppen kan göras på allmänna grunder så att de enskilda kommunerna varken behöver

göra några ansökningar eller anmälningar. För understöd enligt prövning förutsätts liksom för närvarande en ansökan.

Komplettering av skatteinkomsterna beviljas som för närvarande före utgången av mars. Understöd enligt prövning beviljas årligen sedan de faktorer som inverkar på understödsbehovet kunnat redas ut. Detta kan ske i slutet av året, d.v.s. i november-december.

21 §. *Utbetalning.* Statsandelarna för driftskostnaderna skall betalas till kommunerna månatligen i lika stora poster senast den 20 i månaden. Betalningarna har hittills skett den 11 i varje månad. Meningen är inte att denna praxis skall ändras.

Den allmänna statsandelen skall bestå av de tidigare sammanförda så kallade smärre statsandelarna och av poster som i samband med denna reform överförs från de uppgiftsbaserade statsandelarna. Resten av statsandelen för kommunens driftskostnader skall bildas separat på basis av faktorer som visar behovet av social- och hälsovård samt enhetskostnader för de olika uppgifterna inom undervisnings- och kulturverksamheten. Också om statsandelen tekniskt beräknas separat på detta sätt, betyder det inte att de betalas uppgiftsbestämt. Av denna orsak är det skäl att konstatera att kommunens statsandel betalas i en helhet. Motsvarande stadgande finns i förslagen till lagar om finansiering av undervisnings- och kulturverksamheten samt om planeringen av social- och hälsovården. Utbetalningarna eller återkraven enligt de justeringar som förutsätts av finansåret och det föregående året samt kostnadsfördelningen skall beaktas i betalningsposten för november efter justeringarna.

Kompletteringen av skatteinkomsterna skall liksom för närvarande betalas före utgången av juni och understödet enligt prövning före utgången av finansåret.

22 §. *Betalning av utebliven förmån.* Paragrafen motsvarar 27 § i den nuvarande statsandelslagen. I paragrafen har gjorts vissa justeringar som beror på det nya systemet. En utebliven förmån skall kunna betalas till en kommun eller ett kommunalförbund också utan ansökan. Ett villkor är att de uppgifter på basis av vilka den uteblivna förmånen betalas inte har stått till kommunens eller kommunalförbundets förfogande inom den tid som 25 § stadgar för framställande av rättelseyrkande, och att kommunen eller kommunalförbundet på grund därav inte fått någon förmån som kommunen

eller kommunalförbundet hade haft rätt till. Räntan är också en nyhet. Räntan är motive-rad, eftersom ränta också uppbärs på en förmån som har betalats utan grund. Obetydliga förmåner behöver inte betalas, eftersom utbetalningen kan medföra oproportionerligt stora kostnader.

23 §. *Återbetalning av grundlös förmån.* Paragrafen motsvarar till sakinhållet 28 § i den nuvarande statsandelslagen. I paragrafen har gjorts vissa justeringar som beror på det nya systemet. En grundlös förmån kan vara statsandel eller komplettering av skatteinkomsterna. Om den förmån som skall återbetalas är liten eller om återbetalning eller uppbörd av ränta skall anses vara oskälig, behöver förmånen inte återbetalas. Den förmån som skall återbetalas får dras av från statsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna som senare beviljas kommunen eller kommunalförbundet.

24 §. *När betalningsskyldigheten upphör.* Det föreslås att i paragrafen skall tas in de frister för förfall av prestationsskyldighet som finns i 27 § 2 mom. och 29 § i den nuvarande statsandelslagen. Utebliven förmån skall avse en förmån som enligt lag hade tillkommit kommunen. På samma sätt som en utebliven förmån, skall en grundlös förmån återbetalas inom fem år från utgången av det kalenderår då förmånen borde ha betalats eller betalades.

6 kap.

Ändringssökande

25 §. *Rättelseförfarande.* Enligt förslaget får kommunen eller kommunalförbundet yrka på rättelse av statsbidragsmyndighetens beslut om att bevilja statsandel eller komplettering av skatteinkomsterna. Rättelse skall sökas skriftligen inom tre månader efter att statsbidragsmyndighetens beslut delgavs kommunen eller kommunalförbundet. Det föreslagna rättelseförfarandet motsvarar det förfarande som stadgas i 26 § 2 mom. i den nuvarande statsandelslagen.

26 §. *Ändringssökande.* Ändring i ett beslut på rättelseyrkande eller ett beslut som gäller betalning av en utebliven förmån, återbetalning av ogrundad förmån och vite får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Enligt detta borde ändring sökas

hos högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar från det statsbidragsmyndighetens beslut med anledning av rättelseyrkandet delgavs kommunen eller kommunalförbundet.

Enligt paragrafens 2 mom. skall ändring inte få sökas genom besvär i andra beslut än de som anges ovan. Förbudet mot att söka ändring gäller således till exempel statsrådets beslut om fastställande och justering av statsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem, statsrådets beslut om fastställande av utjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen och statsandelsmyndighetens beslut om beviljande av understöd enligt prövning.

7 kap.

Särskilda stadganden

27 §. *Vite.* Det föreslagna statsandelssystemet innebär att det direkta sambandet mellan å ena sidan den uppgiftsbaserade styrningen och tillsynen och å andra sidan statsandelarna och statsunderstöden bryts. Som en sanktion i samband med styrningen och övervakningen av kommunernas uppgifter kan inte längre användas minskning eller förlust av statsandelen eller statsunderstödet. Möjligheten att förelägga vite måste anses räcka som sanktion.

Om kommunen eller kommunalförbundet i samband med ordnandet av statsandelsåliggandena underlåter att iaktta en förpliktelse och inte följer en uppmaning att rätta till saken, kan länsstyrelsen förelägga vite. Det behövs en uttrycklig vitesparagraf i lagen, eftersom länsstyrelsens allmänna behörighet enligt 7 § länsstyrelselagen (1233/87) stadgade inte räcker för de förpliktelser som avses i denna lag.

28 §. *Skyldighet att lämna upplysningar.* De uppgifter som behövs för uppföljningen och övervakningen av att statsandelsåliggandena fås ur kommunens kommunplan, budget, bokslut och kommunalberättelse. Dessa uppgifter skall sändas till länsstyrelsen för kännedom.

För att uppgifterna skall kunna fås i tillräckligt god tid har det föreslagits att i paragrafen skall tas in tidsfrister som lämpar sig för statsandelssystemet. Tidpunkten då kommunalberättelsen skall vara klar skall tidigare läggas från oktober till maj. Om detta stadgas i det förslag till ändring av 67 § kommunallagen som ingår i denna proposition. Enligt änd-

ringen av kommunallagen skall bokslutet ges kommunfullmäktige för behandling före utgången av september. Eftersom det med beaktande av den tid som revisorerna behöver för sin granskning inte är skäl att tidigare lägga bokslutet, föreslås i paragrafen att bokslutet skall sändas in för kännedom på basis av behandlingen i kommunstyrelsen.

29 §. *Statsbidragsmyndighet.* Enligt förslaget är inrikesministeriet statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller den allmänna statsandelen, kompletteringen av skatteinkomsterna och understödet enligt prövning.

30 §. *Närmare stadganden.* Enligt paragrafen skall närmare stadganden om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

31 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen skall träda i kraft vid ingången av 1993.

Enligt förslaget får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan den träder i kraft. Sådana åtgärder kan vara att fastställa beloppen för 1992 och inhämta uppgifter för klarläggande av kostnadsfördelningen 1992.

32 §. *Stadganden som upphävs.* Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund samt lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna.

Eftersom den gällande lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund har tillämpats också på vissa statsandelar och statsunderstöd som inte omfattas av denna statsandelsreform, anses det vara ändamålsenligt att lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund tillämpas på vissa förmåner med liten ekonomisk betydelse ännu i tre år. Under denna tid skall möjligheterna att förnya dessa statsbidrag utredas. Det är emellertid skäl att upphäva 15 § 2 och 3 mom. lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund, som gäller behandlingen i riksdagens lönedelelegation, vid samma tidpunkt som den föreslagna kommunala statsandelslagen och lagarna om revidering av statsandelssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet samt

social- och hälsovården träder i kraft. Detta förenklar avsevärt förvaltningen.

33 §. Tillämpning av tidigare stadganden. Det nya statsandelssystemet enligt lagförslaget kommer att helt förändra bestämmandet och behandlingen av statsandelarna för driftkostnaderna. Eftersom utredningen av de slutliga statsandelar som hänför sig till verksamhet som har ordnats före ikraftträdandet kommer att fortsätta också efter ikraftträdandet, föreslås i lagen ett övergångsstadgande enligt vilket statsandel betalas enligt de stadganden som gällde tidigare för kostnader som har uppkommit innan denna lag trädde i kraft.

34 §. Belopp som ligger till grund för den allmänna statsandelen. Det föreslås att beloppet av den genomsnittliga allmänna statsandelen för 1989 skall fastställas i lagen.

35 §. Fastställande av utjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen. Statsrådet skall fastställa utjämningskoefficienterna enligt 16 § för kommunerna separat för varje år för perioden 1993—2000. Därefter skall koefficienterna varje år vara desamma. Koefficienterna skall fastställas på en gång och det skall inte vara möjligt att ändra dem.

Åren 1988—1992 har verkställts en totalsammanslagning av kommuner (Villmanstrand-Nuijamaa, 1 januari 1989). Eftersom man som bäst med hjälp av stadganden som uppmuntrar kommunerna till sammanslagningar och som är i kraft till utgången av 1992 försöker minska det totala antalet kommuner, föreslås i lagen ett stadgande om beräkning av en utjämningskoefficient för totalsammanslagningar som eventuellt träder i kraft den 1 januari 1993. Enligt stadgandet skall utjämningskoefficienten fastställas på basis av statsandelarna för 1988—1990, vägda med kommunernas invånarantal.

För enskilda kommuner som är med i totalsammanslagningar som träder i kraft från ingången av 1994 och därefter skall enligt propositionen före utgången av 1992 fastställas utjämningskoefficienter för 1993—2000 och för tiden därefter. För en helt ny kommun som bildas på detta sätt eller för en kommun som utvidgas skall på basis av de med kommunernas invånarantal vägda medeltalet av utjämningskoefficienterna räknas ut en utjämningskoefficient från det år då ändringen träder i kraft fram till år 2000 och tiden därefter. Om det vägda medeltalet blir ett positivt tal, ökas den utvidgade eller nya kommunens statsandel

enligt 15 § 2 mom., och om det blir ett negativt tal, minskas statsandelen enligt 15 § 3 mom. Koefficienten räknas ut separat för varje år ända till år 2000, eftersom det kan finnas sådana kommuner med i sammanslagningen på vilka tillämpas 16 § 2 mom. för minskning av utjämningskoefficientens absoluta värde räknat från ett avvikande begynnelseår. Koefficienten kunde lämpligen fastställas i samband med statsrådets beslut om ändringen av kommunindelningen.

1.2. Kommunallagen

67 §. Kommunalberättelse. Med tanke på uppföljningen och tillsynen över hur statsandelsläggandena sköts borde bland annat kommunalberättelsen till behövliga delar sändas till länsstyrelsen för kännedom. För att uppgifterna skall fås i tillräckligt god tid med hänsyn till statsandelssystemet föreslås det att färdigställandet av kommunalberättelsen skall tidigare läggas från oktober till maj.

71 §. Sektioner. Det föreslås att stadgandena om en nämnds sektioner och deras sammansättning kompletteras så att det med stöd av stadgandet skall vara möjligt att i tvåspråkiga kommuner också tillsätta sådana sektioner som behandlar ärenden som gäller de olika språkgrupperna, den finskspråkiga och den svenskspråkiga. I dessa sektioner kunde också extra medlemmar i nämnden vara medlemmar. De extra medlemmar skall höra till språkgruppen i fråga. På de extra medlemmarna skall annars tillämpas vad som stadgas om medlemmar, med det undantaget att personliga suppleanter skall förordnas separat för dem för sektionerna. För en språkgrupp kunde till exempel tillsättas en sektion i den nämnd som sörjer för barndagvården eller i den nämnd som har hand om kulturverksamheten i övrigt. Om kommunernas undervisningsverksamhet skall stadgas i den föreslagna lagen om kommunal skolförvaltning.

1.3. Lagen om kommunala arbetsmarknadsverket

11 §. Företrädare för staten. I paragrafen stadgas om statens representation i delegationen och styrelsen. Inom det nya statsandelssystemet är det fortfarande viktigt att mellan de

behöriga statsmyndigheterna och arbetsmarknadsverket förmedlas uppgifter om den ekonomiska politiken och de funktionella utgångspunkterna och målen. Det är dock inte nödvändigt att finansministeriets representation är lika stark som nu, eftersom lönekostnaderna inte har någon direkt inverkan på statsandelsbeloppet.

De fyra företrädarna för staten i delegationen skall av de centrala statsandelsmyndigheterna representera inrikesministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet.

Företrädarna för staten skall inte vara medlemmar av organen utan de har endast rätt att vara närvarande och yttra sig.

1.4. Lag om bärkraftsklassificering av kommunerna 1993

När statsandelssystemet läggs om till kalkylbaserat skall bärkraftsklassificeringen tillämpas på statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhetens samt social- och hälsovårdens driftshushållning så att bärkraftsklassen har inverkan när en kommun finns i klasserna 5—10. Den allmänna statsandelen skall graderas per bärkraftsklass i klasserna 1—5 och statsandelen för anläggningskostnaderna graderas i alla klasser.

När reformen träder i kraft kommer det trots den allmänna statsandelens utjämningspost att inträffa förändringar för de enskilda kommunerna. Eftersom det inte är skäl att försvåra kommunernas ekonomiska planering genom möjligheten att kommunens bärkraftsklass förändras när reformen träder i kraft, föreslås det att kommunerna placeras i de bärkraftsklasser som fastställts för dem för 1992.

Eftersom man som bäst genom olika slags stadganden försöker främja sammanslagningar av kommuner, skall i lagen tas in ett stadgande med tanke på eventuella frivilliga totalsammanslagningar som träder i kraft den 1 januari 1993. För att kommunerna på förhand skall kunna bedöma sammanslagningens ekonomiska verkningar för statsandelarnas vidkommande, skall de kunna inhämta ett bindande förhandsbesked om fastställande av bärkraftsklassen av inrikesministeriet. På de kommunsammanslagningar som avses i lagen skall med andra ord tillämpas 8 § lagen om stimulerande av frivilliga sammanslagningar av kommuner

under 1992 och 1993 (1266/90) eller 5 § lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85). När bärkraftsklassificeringen verkställs skall annars iakttas 1 och 6 §§ lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna. I eventuella fall av kommunsammanslagningar skall alltså för en utvidgad eller helt ny kommun fastställas en bärkraftsklass, men klassificeringen skall inte annars ändras jämfört med det föregående året.

Arbetet på beredningen av bärkraftsklassificeringen skall utföras under 1992 så att den nya klassificeringslagen kan tillämpas 1993 vid klassificeringen för 1994.

1.5. Lag om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet, 3 §.

1.6. Lag om allmän rättshjälpsverksamhet, 22 §.

1.7. Lag om lantbruksnämnder, 5 §.

1.8. Lag om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet, 7 §.

1.9. Lag om anordnande av konsumentrådgivning i kommun, 9 §.

1.10. Lag om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna, 2 §.

1.11. Lag om avbytarservice för lantbruksföretagare, 24 §.

1.12. Lag om semesterpenning för småföretagare, 12 §.

1.13. Lag om bostadsbidrag, 17 §.

1.14. Lag om gatuavgift till kommun, 13 §.

1.15. Byggnadslagen, 24, 115 och 137 §§.

Eftersom lagen om statsandelar till kommunerna är avsedd att tillämpas på den verksamhet som avses i lagarna föreslås i paragraferna en hänvisning till den förstnämnda.

2. Ikraftträdande

De föreslagna lagarna ansluter sig till de

parallellt beredda förslagen till lagar om revidering av finansieringen för undervisnings- och kulturverksamhet samt planering av och statsandel för social- och hälsovården. Lagarna är avsedda att träda i kraft samtidigt. På grund av att totalrevideringen av statsandelssystemet

brådskar föreslås att lagarna skall träda i kraft vid ingången av 1993.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om allmän statsandel, uppgiftsbaserade statsandelar och finansieringsunderstöd till kommunerna.

Denna lag tillämpas på uppgiftsbaserade statsandelar enligt vad som stadgas här eller särskilt i någon annan lag.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *statsandel* allmän statsandel och uppgiftsbaserad statsandel,

2) *allmän statsandel* den allmänna statsandelens basdel och utjämning,

3) *finansieringsunderstöd* komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning,

4) *uppgiftsbaserad statsandel* sådan statsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller social- och hälsovård, samt med

5) *statsandelsåligganden*, jfr 1139/89 25 § uppgifter för vilka allmän statsandel eller uppgiftsbaserad statsandel beviljas med stöd av lag.

2 kap.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

3 §

Grunderna för fastställande av de genomsnittliga beloppen

De genomsnittliga beloppen av statsandelar, na eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas de beräknade ändringarna av omfattningen och arten av statsandelsåliggandena samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån under finansåret. Dessutom beaktas de justeringar som görs med stöd av 4 § och de justeringar som görs för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

När det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen fastställs, beaktas också de ändringar och justeringar som skall beaktas vid fastställandet av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem.

4 §

Justering av de genomsnittliga beloppen

De genomsnittliga beloppen av statsandelar, na eller de genomsnittliga belopp som ligger till

grund för bestämmandet av dem justeras under finansåret i motsvarighet till den beräknade förändringen i kostnadsnivån och för att hålla kostnadsfördelningen stabil enligt 6 §.

Efter finansåret justeras de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem i motsvarighet till de faktiska förändringarna i omfattningen och arten av statsandelsåliggandena samt förändringarna i kostnadsnivån.

Den statsandel som på basis av justeringen efter finansåret skall betalas till kommunen eller återbetalas till staten höjs med 15 procent.

5 §

Förändringen i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas i den mån den följer av en lag, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten.

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån och kommunernas lönebundna avgifter samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån så som stadgas närmare genom förordning.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Staten deltar i kommunernas kostnader för åligganden som omfattas av de uppgiftsbaserade statsandelarna i samma förhållande som den deltog i dem när denna lag trädde i kraft. Detta gäller inte kostnader för anläggningsprojekt eller andra kostnader för kulturverksamhet än de som följer av biblioteksväsendet, inte heller kalkylerade räntor och avskrivningar eller låneskötselkostnader.

Kostnadsfördelningens utveckling reds ut på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (justeringsår) så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamheten (/) och lagen om planering av och

statsandel för social- och hälsovården (/) stadgar. Dessutom justeras beloppet av den allmänna statsandelen så att kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade statsandelarna förblir oförändrad i sin helhet.

7 §

Förhandlingsförfarande

Innan inrikesministeriet beträffande följande finansår lägger fram sitt förslag till anslag för den allmänna statsandelen i statsbudgeten skall ministeriet förhandla med berörda ministerier och kommunernas centralorganisationer om hur kostnaderna för de uppgifter som omfattas av den allmänna statsandelen utvecklas.

Förhandlingarna om de justeringar som nämns i 4 § samt om justeringar av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall föras med kommunernas centralorganisationer så som närmare stadgas genom förordning.

3 kap.

Allmän statsandel

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Kommunen får i allmän statsandel ett belopp som bestäms enligt 1—3 mom. i denna paragraf. Beloppet erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen, vilket multipliceras med koefficienter som bestäms enligt bärkraftsklassen, befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållande.

Det belopp som fås enligt 1 mom. ökas med ett belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal.

Beloppet enligt 1 och 2 mom. (den allmänna statsandelens basdel) ökas eller minskas dessutom med den utjämning som anges i 15 §.

9 §

Koefficient enligt bärkraftsklass

De koefficienter som bestäms på basis av bärkraftsklasserna enligt lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) är följande:

Kommunens bärkraftsklass	Koefficient
1	2,60
2	1,90
3	1,60
4	1,30
5	1,00
6	0,75
7	0,75
8	0,75
9	0,75
10	0,75

10 §

Befolkningstäthetskoefficient

Den koefficient som bestäms enligt befolkningstätheten är ett, om befolkningstätheten i kommunen per kvadratkilometer markareal den 1 januari året före finansåret är sex eller större. Om befolkningstätheten är mindre, används en förhöjd koefficient.

Den förhöjda koefficienten räknas ut enligt följande formel: $1 + 0,12 \times (6 - \text{kommunens befolkningstäthet})$.

11 §

Arealkoefficient

Den koefficient som bestäms enligt arealen är ett, om kommunen den 1 januari under finansåret har en markareal på högst 1 000 kvadratkilometer. Om markarealen är större än 1 000 kvadratkilometer, används en förhöjd koefficient. Den förhöjda koefficienten räknas ut enligt följande formel: $1 + 0,00005 \times (\text{kommunens areal} - 1\,000)$.

12 §

Koefficient för skärgårdskommuner

På kommuner som avses i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/81) tillämpas koefficienten 1,6 i stället för koefficienterna enligt 10 och 11 §§.

13 §

Koefficient enligt befolkningens språkförhållande

En tvåspråkig kommun och en kommun som tillhandahåller service också på samiska bevil-

jas den allmänna statsandelen förhöjd med 5 procent.

14 §

Belopp enligt sjunkande invånarantal

Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre år räknat från ingången av fastställelseåret, beräknas det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal med hjälp av följande formel: $0,5 \times \text{skillnaden mellan invånarantalen} \times (\text{den i 8 § 1 mom. angivna allmänna statsandelen} + \text{de uppgiftsbaserade statsandelarna}) / \text{invånare}$.

15 §

Utgjämning av allmän statsandel

Den enligt 8 § bestämda basdelen av en kommuns allmänna statsandel ökas eller minskas, om det sammanlagda beloppet av de uppgiftsbaserade statsandelarna, den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna avviker från motsvarande statsandelar som enligt de tidigare statsandelsstadgandena har bestämts för 1988—1990. På basis av avvikelserna uträknas utjämningskoefficienten för kommunerna så som stadgas i 16 §.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt 8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är mindre än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de beräkningar som anges i 1 mom., ökas basdelen av kommunens allmänna statsandel med en utjämning. Ökningen sker med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt 8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är större än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de beräkningar som anges i 1 mom., minskas basdelen av kommunens allmänna statsandel med en utjämning. Minskningen sker med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens

genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde.

Kommunen får dock minst 20 procent av den enligt 8 § bestämda basdelen av kommunens allmänna statsandel.

16 §

Utgjämningskoefficient

Utgjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen beräknas så att den i 15 § 1 mom. nämnda avvikelser i statsandelen per invånare divideras med den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna är större än det sammanlagda beloppet av statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de tidigare statsandelsstadganden som avses i 15 § 1 mom., bestäms för kommunen en utjämningskoefficient och ett år räknat från vilket kommunen får mer än 20 procent av den enligt 8 § 1 och 2 mom. bestämda allmänna statsandelen.

Åren 1994—2000 eller från den tidpunkt som bestäms enligt 2 mom. minskas det absoluta värdet för kommunens utjämningskoefficient årligen med 0,1, om den inte före det har nått värdet noll. Från år 2001 är utjämningskoefficientens värde detsamma som det var år 2000. Utjämningskoefficienten beräknas med en tionedels noggrannhet.

4 kap.

Finansieringsunderstöd

17 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Komplettering av skatteinkomsterna beviljas en kommun i vilken antalet skattören per invånare underskrider den utjämningsgräns som bestäms för kommunen på basis av befolkningstätheten och andelen skärgård i kommunen.

För de kommuner som har mindre än 1,0 invånare per kvadratkilometer markareal (befolkningstäthet) eller som är skärgårdskommuner som anges i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling är utjämningsgränsen 95 procent av det genomsnittliga an-

talet skattören per invånare i alla kommuner. Utjämningsgränsen är 91 procent för kommuner med befolkningstätheten 1,0—1,9 och 88 procent för kommuner med befolkningstätheten 2,0—6,9. För övriga kommuner är utjämningsgränsen 85 procent.

Kompletteringen av skatteinkomsterna räknas ut genom att skillnaden mellan utjämningsgränsen och antalet skattören per invånare i kommunen multipliceras med den för samtliga kommuner genomsnittliga uttaxeringen per skattöre, vilken vägts med antalet skattören, samt med antalet invånare i kommunen den första dagen det år till vars inkomster beskattningen hänförs sig.

18 §

Understöd enligt prövning

Understöd enligt prövning kan beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd. Som faktorer vilka påverkar behovet av ekonomiskt stöd beaktas också lokala särförhållanden.

5 kap.

Utbetalning och förfarandet i övrigt

19 §

Fastställande och justering av statsandelen

Statsrådet beslutar före utgången av oktober varje år om fastställande och justering av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp på basis av vilka andelarna bestäms.

20 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd

Den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna, kompletteringen av skatteinkomsterna och understödet enligt prövning beviljas av statsbidragsmyndigheten.

Den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas utan ansökan. Understöd enligt prövning skall sökas före utgången av augusti.

Den allmänna statsandelen och de uppgiftsbaserade statsandelarna beviljas varje år senast

den 15 januari. Kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas årligen före utgången av mars och understöd enligt prövning före utgången av finansåret.

21 §

Utbetalning

Statsandelarna för driftskostnaderna betalas månatligen till kommunen från ingången av finansåret i lika stora poster senast den 20 varje månad. Justeringarna av statsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem beaktas i samband med utbetalningen av statsandelen för november efter justeringen.

Kompletteringen av skatteinkomsterna betalas till kommunen före utgången av juni.

Understödet enligt prövning betalas till kommunen före utgången av finansåret.

22 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det efter den tid som 25 § stadgar för framställande av rättelseyrkande uppgifter som inte tidigare har stått till en kommuns eller ett kommunalförbunds förhållande, och har kommunen eller kommunalförbundet på grund därav inte fått sådan statsandel eller komplettering av skatteinkomsterna som kommunen eller kommunalförbundet enligt lag hade haft rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till kommunen eller kommunalförbundet. På beloppet skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta räknat från ingången av den månad då statsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna borde ha betalats.

Om den uteblivna förmånen har liten betydelse och utgifterna för utbetalningen av den inte skulle stå i proportion till sakens ekonomiska betydelse, betalas dock inte förmånen till kommunen eller kommunalförbundet.

Statsbidragsmyndigheten får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna.

23 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller ett kommunalförbund utan grund har fått statsandel eller komplettering av skatteinkomsterna, skall statsbidrags-

myndigheten bestämma att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta räknat från ingången av den månad under vilken statsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna har betalats.

Om den förmån som skall återbetalas är liten eller om det skall anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller uppbära ränta, behöver det inte bestämmas att förmånen skall återbetalas.

Den förmån som skall återbetalas får dras av från statsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna som senare ges kommunen eller kommunalförbundet.

24 §

När betalningsskyldigheten upphör

Skyldigheten att betala en utebliven förmån eller att återbetala en grundlös förmån upphör inom fem år från utgången av det kalenderår då förmånen borde ha betalats eller betalades.

6 kap.

Sökande av ändring

25 §

Rättelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund som inte nöjer sig med ett beslut som anges i 20 § och som gäller beviljande av statsandel eller komplettering av skatteinkomsterna, har rätt att inom tre månader efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos statsbidragsmyndigheten. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

26 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkande eller i ett beslut som avses i 22, 23 och 27 §§ får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I andra beslut som meddelats med stöd av denna lag än de som anges i 1 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

7 kap.

Särskilda stadganden

27 §

Vite

Om en kommun eller ett kommunalförbund vid ordnandet av statsandelsåliggandena har underlåtit att uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om vilken stadgas eller bestäms med stöd av lag, får länsstyrelsen vid vite ålägga kommunen eller kommunalförbundet att uppfylla förpliktelsen.

28 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunen eller kommunalförbundet skall till behövliga delar sända in sin kommunplan, sin budget, sitt bokslut och sin kommunalberättelse till länsstyrelsen. Bokslutet sänds in på basis av behandlingen i kommunstyrelsen.

Kommunplanen och budgeten skall tillställas länsstyrelsen före utgången av året före finansåret samt bokslutet och kommunalberättelsen före utgången av maj året efter finansåret.

29 §

Statsbidragsmyndighet

Inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt denna lag som gäller den allmänna statsandelen, kompletteringen av skatteinkomsterna och understödet enligt prövning.

30 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

32 §

Stadganden som upphävs

Genom denna lag upphävs

1) lagen den 19 januari 1973 om statsandelar

och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) jämte ändringar samt

2) lagen den 29 december 1988 om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1273/88).

Med undantag för 15 § 2 och 3 mom. tillämpas dock den lag som nämns i 1 mom. 1 punkten till utgången av 1995 på andra statsandelar och statsunderstöd än de som avses i denna lag.

33 §

Tillämpning av tidigare stadganden

För kostnader som har uppkommit innan denna lag trädde i kraft betalas statsandel enligt de stadganden som gällde vid ikraftträdandet.

34 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Enligt kostnadsnivån 1989 är det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen 743 mark per invånare.

35 §

Fastställande av utjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen

Statsrådet fastställer innan denna lag träder i kraft utjämningskoefficienterna enligt 16 § för kommunerna för 1993—2000 och tiden därefter.

När kommunindelningen ändras så att en kommuns hela område vid ingången av 1993 ansluts till en annan kommun eller en helt ny kommun fastställer statsrådet i 16 § 1 och 2 mom. före den tidpunkt som nämns i 1 mom. en utjämningskoefficient för den kommun som utvidgas eller bildas på detta sätt. Koefficienten fastställs på basis av de statsandelar som vägts med kommunernas invånarantal den första dagen året före det år då kommunändringen träder i kraft och som bestäms enligt de tidigare statsandelsstadganden som avses i 15 § 1 mom.

I fråga om de ändringar av kommunindelningen som träder i kraft 1994 och därefter fastställer statsrådet för den kommun som utvidgas eller för en helt ny kommun årliga utjämningskoefficienter fram till år 2000 och för tiden därefter såsom medeltal av de utjäm-

ningskoefficienter som fastställts fram till år 2000 och för tiden därefter och som vägts med de berörda kommunernas invånarantal den

första dagen året innan ändringen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 67 och 71 §§ kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 67 och 71 §§ kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76),

av dessa lagrum 71 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1990 (1122/90), som följer:

67 §

Kommunalberättelse

Kommunstyrelsen skall för varje kalenderår utarbета en berättelse över kommunens förvaltning och senast i maj följande år ge berättelsen till kommunfullmäktige för behandling.

71 §

Sektioner

Inom en nämnd kan finnas sektioner enligt instruktionen för nämnden.

Sektioner får också tillsättas för att behandla ärenden som hör till nämnden och som gäller olika delområden i kommunen. I tvåspråkiga kommuner kan sektioner tillsättas för att behandla ärenden som gäller de olika språkgrup-

perna inom befolkningen. I sist nämnda fall får också extra medlemmar väljas till nämnden.

En suppleant i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en sektion, och en extra medlem i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en sektion som nämns i 2 mom. En extra medlem i en delområdessektion skall ha hemort inom det berörda delområdet, om inte något annat bestäms i instruktionen. De extra medlemmarna i en sektion för behandling av ärenden som gäller olika språkgrupper skall höra till språkgruppen i fråga. Om sektionerna och de extra medlemmarna gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas om nämnder och medlemmar. För medlemmarna i sektionen förordnas dock personliga suppleanter särskilt.

Denna lag träder i kraft den
199 .

3.

Lag**om ändring av 11 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 § lagen den 6 mars 1987 om kommunala arbetsmarknadsverket (261/87) som följer:

11 §*Företrädare för staten*

Inrikesministeriet förordnar fyra företrädare för staten och fyra suppleanter för dem till delegationen. Av statens företrädare och suppleanterna skall en representera inrikesministeriet, en finansministeriet, en undervisningsministeriet och en social- och hälsovårdsministeriet. Företrädarna för finansministeriet, undervisningsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet förordnas på framställning av re-

spektive ministerium. Dessutom förordnar inrikesministeriet på framställning av finansministeriet en företrädare för staten och en suppleant för honom till styrelsen. Förordnandena för statens företrädare och deras suppleanter är i kraft tills de återkallas.

Statens företrädare har rätt att ta del i diskussionen, men inte i beslutsfattandet.

Denna lag träder i kraft den
199 .

4.

Lag**om bärkraftsklassificering av kommunerna 1993**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Med avvikelse från lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) verkställs bärkraftsklassificeringen av kommunerna för 1993 enligt denna lag.

av 8 § lagen om stimulerande av frivilliga kommunsammanslagningar under 1992 och 1993 (1266/90) eller 5 § lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna.

2 §

Kommunerna inplaceras i de bärkraftsklasser som har fastställts för dem för 1992.

4 §
Vid bärkraftsklassificeringen iakttas annars 1 och 6 §§ lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna.

3 §

Om kommunindelningen ändras så att en eller flera kommuners hela område ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som grundas, skall den utvidgade eller nya kommunen inplaceras i bärkraftsklass med tillämpning

5 §
Denna lag träder i kraft den
199 . Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 1 mom. lagen den 4 juli 1975 om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/75), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1275/88), som följer:

3 §

Till en kommun betalas statsandel för driftskostnaderna för kommunens brand- och räddningsväsen enligt lagen om brand- och räddningsväsendet, med undantag för de ersättningar om vilka stadgas i lagens 39 §, så som lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

Lag

om ändring av 22 § lagen om allmän rättshjälpsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 22 § lagen den 2 februari 1973 om allmän rättshjälpsverksamhet (88/73), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1274/88), som följer:

Statsunderstöd

22 §

För anordnande av allmän rättshjälpsverksamhet beviljas kommunerna statsandel så som lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 5 § lagen om lantbruksnämnder**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § lagen den 29 december 1988 om lantbruksnämnder (1276/88) som följer:

5 §

För anordnande av lantbruksnämndens eller motsvarande organs verksamhet beviljas kommunerna statsandel så som lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av 7 § lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 27 januari 1971 om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet (88/71),

sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1277/88), som följer:

7 §

För sina kostnader för kontinuerligt återkommande uppgifter som avses i denna lag ersätts kommunerna enligt lagen om statsandelar till kommunerna (/). I de fall som avses ovan i 1 § 2 mom. betalas likväl ersättning till kommunerna enligt de grunder som statsrådet bestämmer. För tillfälliga utgifter får till dem

betalas en skälig tilläggsersättning enligt statsbudgeten så som statsrådet bestämmer särskilt.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av 9 § lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § lagen den 20 januari 1978 om anordnande av konsumentrådgivning i kommun (39/78),

sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1279/88), som följer:

9 §

För anordnande av konsumentrådgivning beviljas kommunerna statsandel så som lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av 2 § lagen om statsunderstöd för främjande
av näringar i kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § lagen den 29 december 1988 om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (1280/88) som följer:

2 §

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln
av de uppgifter som avses i 1 § så som lagen
om statsandelar till kommunerna
(/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av 24 § lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 24 § lagen den 4 januari 1985 om avbytar-service för lantbruksföretagare (2/85),
sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1283/88), som följer:

24 §

För anordnandet av den förvaltning som
verkställigheten av denna lag medför beviljas
kommunerna statsandel så som lagen om stats-
andelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag**om ändring av 12 § lagen om semesterpenning för småföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § 2 mom. lagen den 27 maj 1977 om semesterpenning för småföretagare (408/77),
sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1284/88), som följer:

12 §

För anordnande av den förvaltning som
verkställigheten av denna lag medför beviljas
kommunerna statsandel så som lagen om stats-
andelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av 17 § lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75),

sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1282/88), som följer:

17 §

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln
av bostadsbidragsärenden så som lagen om
statsandelar till kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag**om ändring av 13 § lagen om gatuavgift till kommun**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 13 § lagen den 31 augusti 1978 om gatuavgift till kommun (670/78),

sådan detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1278/88), som följer:

13 §

Statsandelar

Kommunerna beviljas statsandel för under-
håll av gator så som lagen om statsandelar till
kommunerna (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag

om ändring av byggnadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24, 115, 137 §§ byggnadslagen av den 16 augusti 1958 (370/58),
dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 29 december 1988 (1281/88), som följer:

24 §

Kommunerna beviljas statsandel för region-
planläggningsuppgifter som avses i denna lag
så som lagen om statsandelar till kommunerna
(/) stadgar.

115 §

För mätning och kartläggning av byggnads-
planeområde beviljas kommunerna statsandel
så som lagen om statsandelar till kommunerna
stadgar.

137 §

För organisering av byggnadsrådgivning och
byggnadstillsyn beviljas kommunerna statsan-
del så som lagen om kommunala statsandelar
till kommunerna stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 13 december 1991

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Statsminister *Esko Aho*

2.

Lag**om ändring av 67 och 71 §§ kommunallagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 67 och 71 §§ kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76),
av dessa lagrum 71 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1990 (1122/90), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

67 §

Kommunalberättelse

Kommunstyrelse skall för varje kalenderår avfatta berättelse över kommunens förvaltning samt senast i oktober månad påföljande år avgiva berättelsen till kommunfullmäktige för behandling.

Kommunalberättelse

Kommunstyrelsen skall för varje kalenderår utarbeta en berättelse över kommunens förvaltning och senast i maj följande år ge berättelsen till kommunfullmäktige för behandling.

71 §

Sektioner

Inom en nämnd kan finnas sektioner enligt instruktionen för nämnden. Sektioner kan även tillsättas för behandling av ärenden som hör till nämnden och gäller olika delområden i kommunen, och då kan också väljas extra medlemmar i nämnden.

En suppleant i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en sektion, och en extra medlem i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en delområdessektion som avses i 1 mom. Suppleanterna och de extra medlemmarna får dock inte utgöra majoritet i sektionen. En extra medlem skall ha hemort inom det berörda delområdet, om inte något annat bestäms i instruktionen. Om sektioner och extra medlemmar gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas om nämnder och medlemmar.

71 §

Sektioner

Inom en nämnd kan finnas sektioner enligt instruktionen för nämnden.

Sektioner får också tillsättas för att behandla ärenden som hör till nämnden och som gäller olika delområden i kommunen. I tvåspråkiga kommuner kan sektioner tillsättas för att behandla ärenden som gäller de olika språkgrupperna inom befolkningen. I sist nämnda fall får också extra medlemmar väljas till nämnden.

En suppleant i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en sektion, och en extra medlem i nämnden får vara medlem, men inte ordförande i en sektion som nämns i 2 mom. *En extra medlem i en delområdessektion skall ha hemort inom det berörda delområdet, om inte något annat bestäms i instruktionen. De extra medlemmarna i en sektion för behandling av ärenden som gäller olika språkgrupper skall höra till språkgruppen i fråga.* Om sektionerna och de extra medlemmarna gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas om nämnder och medlemmar. *För medlemmarna i sektionen föreskrivs dock personliga suppleanter särskilt.*

Denna lag träder i kraft den
199 .

3.

Lag**om ändring av 11 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 § lagen den 6 mars 1987 om kommunala arbetsmarknadsverket (261/87), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***11 §***Företrädare för staten**Företrädare för staten*

Rätta att vara närvarande vid delegationens sammanträden har även den minister som handlägger ärenden vilka hör till finansministeriets löneavdelnings verksamhetsområde. Inrikesministeriet förordnar även fem företrädare för staten och sammanlagt fem suppleanter för dem till delegationen så, att tre förordnas på framställning av finansministeriet, en på framställning av undervisningsministeriet och en på framställning av social- och hälsovårdsministeriet samt till styrelsen en företrädare för staten och en personlig suppleant för honom. Förordnandet för dem är i kraft tills det återkallas.

Statens företrädare har rätt att ta del i diskussionen, men inte i fattandet av beslut, då sådana tjänste- och arbetskollektivavtalsfrågor behandlas som gäller tjänsteinnehavare och arbetstagare för vilkas avlöningskostnader kommuner eller kommunalförbund har rätt till statsandel eller statsunderstöd.

Företrädarna för staten skall framlägga statsförvaltningens synpunkter på de frågor som förhandlingarna gäller och sköta kontakterna mellan vederbörande statsmyndighet och kommunala arbetsmarknadsverket.

Inrikesministeriet förordnar fyra företrädare för staten och fyra suppleanter för dem till delegationen. Av statens företrädare och suppleanterna skall en representera inrikesministeriet, en finansministeriet, en undervisningsministeriet och en social- och hälsovårdsministeriet. Företrädarna för finansministeriet, undervisningsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet förordnas på framställning av respektive ministerium. Dessutom förordnar inrikesministeriet på framställning av finansministeriet en företrädare för staten och en suppleant för honom till styrelsen. Förordnandena för statens företrädare och deras suppleanter är i kraft tills de återkallas.

Statens företrädare har rätt att ta del i diskussionen, men inte i beslutsfattandet.

Denna lag träder i kraft den
199 .

5.

Lag**om ändring av 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras 3 § 1 mom. lagen den 4 juli 1975 om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/75),
 sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1275/88), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Till en kommun betalas statsandel för driftskostnaderna för kommunens brand- och räddningsväsen enligt lagen om brand- och räddningsväsendet, med undantag för de ersättningar om vilka stadgas i lagens 39 §, i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

Till en kommun betalas statsandel för driftskostnaderna för kommunens brand- och räddningsväsen enligt lagen om brand- och räddningsväsendet, med undantag för de ersättningar om vilka stadgas i lagens 39 §, så som *lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar*.

 Denna lag träder i kraft den
 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 22 § lagen om allmän rättshjälpsverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras 22 § lagen den 2 februari 1973 om allmän rättshjälpsverksamhet (88/73),
 sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1274/88), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**Statsunderstöd**Statsunderstöd*

22 §

För anordnande av allmän rättshjälpsverksamhet beviljas kommunerna statsandel i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

För anordnande av allmän rättshjälpsverksamhet beviljas kommunerna statsandel så som *lagen om statsandelar till kommunerna (/) stadgar*.

 Denna lag träder i kraft den
 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 5 § lagen om lantbruksnämnder**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § lagen den 29 december 1988 om lantbruksnämnder (1276/88), som följer:*Gällande lydelse*

För anordnande av lantbruksnämndens eller motsvarande organs verksamhet beviljas kommunerna statsandel enligt med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

Föreslagen lydelse

5 §

För anordnande av lantbruksnämndens eller motsvarande organs verksamhet beviljas kommunerna statsandel så som lagen *om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av 7 § lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 27 januari 1971 om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter beträffande lantbruksstödet (88/71), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1277/88), som följer:

Gällande lydelse

För sina kostnader för kontinuerligt återkommande uppgifter som avses i denna lag ersätts kommunerna i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88). I de fall som avses ovan i 1 § 2 mom. betalas likväl ersättning till kommunerna enligt de grunder som statsrådet bestämmer. För tillfälliga utgifter kan till dem inom statsbudgeten betalas skälig tilläggsersättning i enlighet med vad statsrådet förordnar särskilt.

Föreslagen lydelse

7 §

För sina kostnader för kontinuerligt återkommande uppgifter som avses i denna lag ersätts kommunerna *enligt lagen om statsandelar till kommunerna* (/). I de fall som avses ovan i 1 § 2 mom. betalas likväl ersättning till kommunerna enligt de grunder som statsrådet bestämmer. För tillfälliga utgifter får till dem betalas en skälig tilläggsersättning enligt statsbudgeten så som statsrådet bestämmer särskilt.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag

om ändring av 9 § lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommun

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 9 § lagen den 20 januari 1978 om anordnande av konsumentrådgivning i kommun (39/78),
sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1279/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Kommunerna beviljas statsandel för anordnande av konsumentrådgivning i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

För anordnande av konsumentrådgivning beviljas kommunerna statsandel så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag

om ändring av 2 § lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § lagen den 29 december 1988 om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (1280/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av 24 § lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24 § lagen den 4 januari 1985 om avbytarservice för lantbruksföretagare (2/85), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1283/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

För anordnandet av den förvaltning som verkställigheten av denna lag medför beviljas kommunerna statsandel i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

För anordnandet av den förvaltning som verkställigheten av denna lag medför beviljas kommunerna statsandel, så som lagen om *statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag**om ändring av 12 § lagen om semesterpenning för småföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 12 § 2 mom. lagen den 27 maj 1977 om semesterpenning för småföretagare (408/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1284/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

För anordnande av den förvaltning som verkställigheten av denna lag medför beviljas kommunerna statsandel i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

För anordnande av den förvaltning som verkställigheten av denna lag medför beviljas kommunerna statsandel, så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av 17 § lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75),
sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1282/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln av bostadsbidragsärenden i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln av bostadsbidragsärenden, så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-
sätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag**om ändring av 13 § lagen om gatuavgift till kommun**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 13 § lagen den 31 augusti 1978 om gatuavgift till kommun (670/78),
sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1988 (1278/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Statsandelar***13 §**

Kommunerna beviljas statsandel för underhåll av gator i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

Kommunerna beviljas statsandel för underhåll av gator så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-
sätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag

om ändring av byggnadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24, 115, 137 §§ byggnadslagen av den 16 augusti 1958 (370/58),
dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 29 december 1988 (1281/88), som följer:

Gällande lydelse

Kommunerna beviljas statsandel för regionplanläggningsuppgifter som avses i denna lag i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1237/88).

För mätning och kartläggning av byggnadsplaneområde beviljas kommunerna statsandel i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna.

För organisering av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn beviljas kommunerna statsandel i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna.

Föreslagen lydelse

24 §

Kommunerna beviljas statsandel för regionplanläggningsuppgifter som avses i denna lag, så som *lagen om statsandelar till kommunerna* (/) stadgar.

115 §

För mätning och kartläggning av byggnadsplaneområde beviljas kommunerna statsandel, så som *lagen om statsandelar till kommunerna stadgar*.

137 §

För organisering av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn beviljas kommunerna statsandel så som *lagen om statsandelar till kommunerna stadgar*.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

